

DIAGNOZA POWIATU KALISKIEGO

DIAGNOZA DO STRATEGII ROZWOJU POWIATU KALISKIEGO NA LATA 2014-2021

DIAGNOZA Powiatu Kaliskiego:

Spis treści

1. Ogólna charakterystyka powiatu (położenie, podział administracyjny, ludność),	3
2. Ochrona środowiska,	6
3. Rolnictwo i rozwój wsi,	16
4. Gospodarka powiatu,	22
5. Gospodarka mieszkaniowa, budownictwo,	25
6. Stan dróg i komunikacji zbiorowej,	27
7. Rynek pracy i przeciwdziałanie bezrobociu,	31
8. Stan i ocena szkolnictwa,	37
9. Pomoc społeczna,	45
10. Ochrona zdrowia,	50
11. Organizacje pozarządowe na terenie powiatu kaliskiego	54
12. Turystyka.	59
13. Kultura i sztuka	66
14. Istniejący stan bezpieczeństwa powiatu,	73
15. Współpraca j.s.t. W ramach aglomeracji kalisko-ostrowskiej	78
16. Sytuacja finansowa powiatu,	80

1. Ogólna charakterystyka powiatu (położenie, podział administracyjny, ludność),

Powiat Kaliski Ziemski jest jednym z 35 powiatów Województwa Wielkopolskiego oraz jednym z ośmiu powiatów subregionu kaliskiego, do którego należą również powiaty: jarociński, kępiński, krotoszyński, ostrowski, ostrzeszowski, pleszewski oraz miasto Kalisz na prawach powiatu.

Usytuowany w **południowo-wschodniej** części województwa, Powiat Kaliski leży w strefie wpływów trzech dużych ośrodków miejskich: Poznania, Łodzi i Wrocławia, z którymi posiada dobre połączenia komunikacyjne, kolejowe i autobusowe. W skład Powiatu Kaliskiego wchodzi 10 rolniczych gmin oraz miasto i gmina Stawiszyn. Gminy Powiatu:

Blizanów
Brzeziny
Ceków - Kolonia
Godziesze Wielkie
Koźminek
Lisków
Mycielin
Opatówek
Stawiszyn
Szczytniki
Żelazków

Gminy tworzące powiat kaliski w przeważającej części mają charakter rolniczy. Żadna z gmin tworzących powiat nie spełnia dominującej roli wobec terenu całego powiatu. Brak jest także większego ośrodka miejsko-wiejskiego, który taką rolę mógłby pełnić.

Powiat zajmuje **powierzchnię 1160 km. kwadratowych** i liczy ponad **82 tys. mieszkańców**. Około 70 % jego powierzchni to użytki rolne. Na terenie powiatu znajduje się także ponad **23 tys. hektarów** różnego rodzaju lasów oraz dwa sztuczne akweny wodne.

Największy w południowej Wielkopolsce sztuczny akwen wodny, zlokalizowany na przyujściowym odcinku rzeki Pokrzywnicy w Szałem (Gmina Opatówek) oraz Zbiornik retencyjny w miejscowości Murowaniec (Gmina Koźminek). Sieć komunikacyjna w Powiecie Kaliskim to w sumie **1 723,2 kilometrów dróg** gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych.

Najważniejsze trasy przelotowe przebiegające przez teren powiatu to dwa odcinki dróg krajowych: Nr 25 Bydgoszcz-Ostrów Wielkopolski i Nr 12 Poznań-Sieradz oraz cztery ważne drogi wojewódzkie.

Ludność

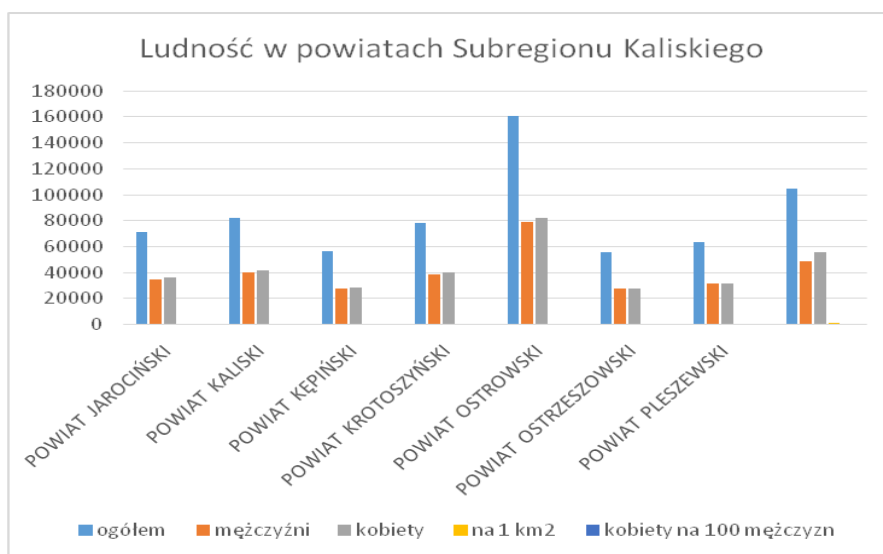
Ludność Powiatu Kaliskiego na koniec 2012 roku liczyła 82 440 osób, czyli więcej o 2908 osób, niż w roku 2002, do którego odnosiła się poprzednia strategia rozwoju. Gęstość zaludnienia wynosiła w 2012 roku 71 os/km². Powiat kaliski jest typowo wiejskim powiatem (tylko jedno miasto – Stawiszyn, znajduje się w ramach Powiatu), dlatego występuje tu tak niska gęstość zaludnienia. Powiat jest też jedynym w subregionie kaliskim o tak wysokim, dodatnim saldzie migracji wewnętrznych, 59 osób w 2012 i 57 w 2013 roku.

Tabela 1: Ludność w powiecie kaliskim – stan na 31.XII.2012.

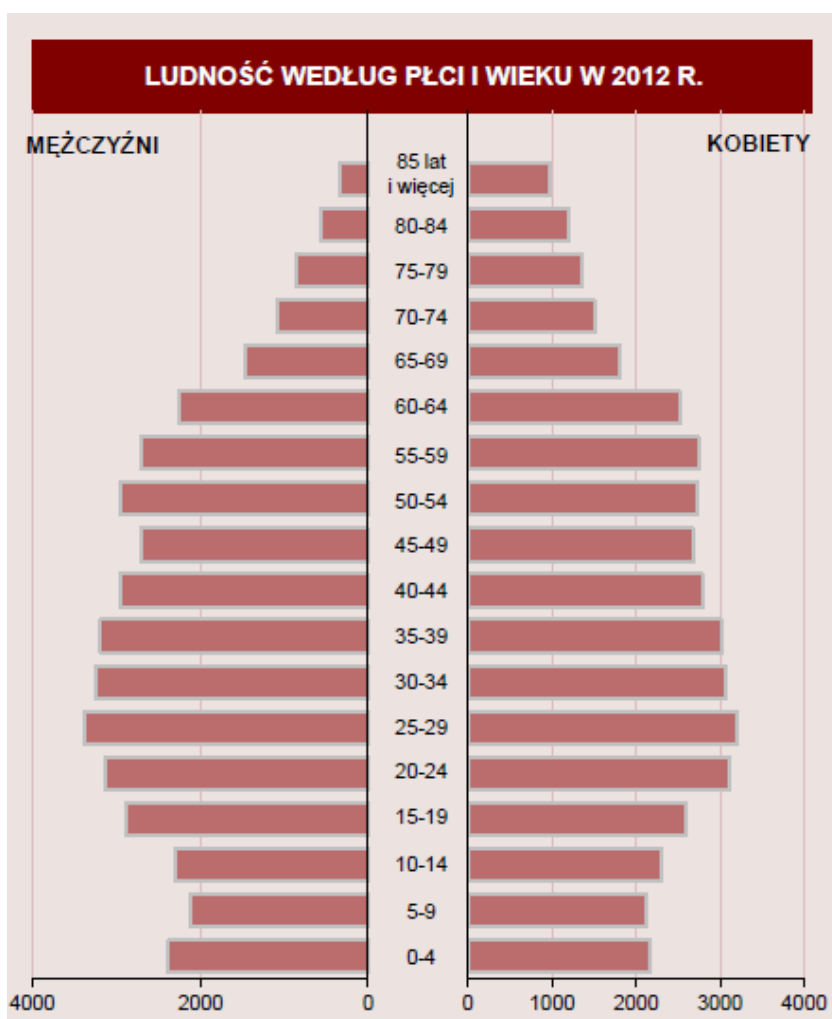
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Na 1 km ²	<i>Kobiety na 100 mężczyzn</i>
Wielkopolska	3462196	1683898	1778298	116	106
POWIAT KALISKI	82440	40536	41904	71	103
Stawiszyn	7234	3497	3737	92	107
Blizanów	9650	4694	4956	61	106
Brzeziny	5824	2880	2944	46	102
Ceków-Kolonia	4774	2359	2415	54	102
Godziesze Wielkie	9061	4494	4567	86	102
Koźminek	7552	3762	3790	85	101
Lisków	5378	2593	2785	71	107
Mycielin	4920	2458	2462	44	100
Opatówek	10769	5287	5482	103	104
Szczytniki	7966	3955	4011	72	101
Żelazków	9312	4557	4755	82	104

Źródło: GUS - BDL

Wykres: Ludność w powiatach subregionu kaliskiego

Źródło: GUS – BDL

Źródło: GUS - BDL

Korzystna natomiast dla powiatu na tle województwa i subregionu jest struktura ludności: wskaźnik ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi dla Powiatu 58 osób, dla porównania dla województwa 56 osób a dla subregionu 57,4. W subregionie jedynie miasto Kalisz ma większą wartość wskaźnika i wynosi 61,4.

Niepokojąco wygląda jednak wskaźnik przyrostu naturalnego 0,68, który jest jednym z najniższych w subregionie.

2. Ochrona środowiska,

Na terenie Województwa Wielkopolskiego ekspansja przestrzeni rolniczej w ubiegłych wiekach spowodowała nieodwracalne zmiany w stosunkach wodnych, a pośrednio także zmiany klimatyczne. Wprowadzenie przez człowieka „sztucznego stepu”, jakim są uprawy, spowodowało, iż klimat Wielkopolski nabrał cech klimatu stepowego. Wyraża się to deficytem wód gruntowych, niewystarczającym poziomem opadów i nierównomiernym ich rozłożeniem w skali roku. Sytuację pogłębiają: postępujący drenaż zlewni, w tym niewłaściwa, jednostronna melioracja, osuszanie i zanik biocenoz wilgotnych oraz brak odpowiedniej retencji sztucznej, urbanizacja i zwiększanie się powierzchni zabudowanej, co skutkuje spadkiem retencji gruntowej na rzecz spływu powierzchniowego. Znaczna część Wielkopolski jest uboga w wodę. Od lat obserwowany jest niekorzystny bilans wodny – opady i spływ jednostkowy są poniżej średniej krajowej. Najmniejsze zasoby wody występują w centralnej i południowo-wschodniej części województwa, w pasie terenu od Poznania do Kalisza, obejmującym zlewnie rzeki Prosny.

WODY POWIERZCHNIOWE

Powiat kaliski ziemski położony jest w środkowej części zlewni Prosny, pozostającej w granicach Wielkopolski. Posiada dobrze rozwiniętą sieć wód powierzchniowych, w tym przede wszystkim cieków. Spośród nich największe znaczenie ma rzeka Prosna, która stanowi rzekę osiową powiatu na długości ok. 50 km: od Ostrowa Kaliskiego do południowej granicy miasta-powiatu grodzkiego (Żydów) i dalej od północnej granicy miasta-powiatu grodzkiego (Warszówka) do Bogusławie; w tym przypadku rzeka graniczy z powiatem pleszewskim. Rzeka Prosna ma długość 216,8 km, powierzchnia dorzecza 4 924,7 km. Prosna jest rzeką nieuregulowaną, często rozwidla się i zmienia koryto, meandruje tworząc liczne zakola. Charakteryzuje się znacznymi wahaniami stanów wód i gwałtownymi przyborami objętości przepływów. Najwyższe stany wody w rzece występują w okresie od stycznia do marca, najniższe w lipcu - sierpniu. Przez południową i środkową część

powiatu kaliskiego przepływają i uchodzą do Prosny rzeki, których źródła w kilku przypadkach znajdują się w sąsiednim woj. łódzkim. W części północnej powiatu wyróżnia się cieki uchodzące bezpośrednio do Warty. Na obszarze powiatu kaliskiego występuje 216 km cieków podstawowych.

Omawiany obszar pozbawiony jest jezior. Największy w południowej Wielkopolsce zbiornik zaporowy zlokalizowany jest na przyujściowym odcinku Pokrzywnicy w rejonie miejscowości Trojanów - Szale (150 ha powierzchni i 4,5 mln m³ pojemności. Drugi tego typu obiekt, jednak znacznie mniejszy, usytuowany jest na Swędrni w Murowańcu (79,5 ha i maksymalnej pojemności 1,47 mln m³).

Ponadto, należy wspomnieć o kilku niewielkich kompleksach stawów rybackich, zasilanych przez wody: Pokrzywnicy (Brzeziny), Jamnicy (Dzikie Nowe), Strugi Grzymaczewskiej (Kolonja Piegonsko) oraz Trojanówki (Lipka, Marchwacz). Rzeka Bawół(Czarna Struga) jest lewym dopływem Warty i wypływa spod Podzborowa k/Żelazkowa na wysokości ok. 120 m n.p.m. średni spadek całej rzeki wynosi 0,3 ‰. Głównym dopływem jest Struga spod Zbierska, która uchodzi do Bawołu na wysokości Królikowa (teren byłego woj. konińskiego). Bieg rzeki Bawół jest sztucznie uregulowany.

Niewątpliwie na stosunki wodne omawianego obszaru wpływa zbiornik retencyjny na Zjędrni w miejscowości Murowaniec. Wody Swędrni oraz jej prawobrzeżnego dopływu Żabianki cechują się niezadawalającą, jakością (IV klasa czystości) – źródło: Aktualizacja Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kaliskiego. Okresowo wody Żabianki nie odpowiadają normom ze względu na zanieczyszczenie fizykochemiczne i bakteriologiczne. Rzeka Żabianka jest odbiornikiem wody z oczyszczalni ścieków w Liskowie oraz mniejszych oczyszczalni gminnych w Cekowie - Kolonii i Kamieniu.

WODY PODZIEMNE

Na terenie powiatu występują następujące poziomy wodonośne:

- Kredowo-jurajski,
- Trzeciorzędowy,
- Czwartorzędowy.

Na terenie powiatu nie ma poważniejszych źródeł zagrożeń dla wód podziemnych. Ewentualne zanieczyszczenia tych wód mogą być przede wszystkim skutkiem migracji z wód powierzchniowych i podskórnych oraz braku kompleksowego rozwiązania problematyki gospodarki ściekowej na terenie poszczególnych gmin.

ZASOBY PRZYRODNICZE

Wielkopolska jest regionem o dużym potencjale przyrodniczym, szczególnie w aspekcie turystyki wiejskiej i agroturystyki, gdyż obszary chronione zajmują około jednej trzeciej powierzchni, a jedną czwartą stanowią lasy.

Poważnym zagrożeniem na terenie województwa wielkopolskiego jest rozczłonkowanie przestrzeni przyrodniczej, co utrudnia migrację gatunków roślin i zwierząt oraz powoduje zubożenie materiału genetycznego. Potrzebne jest, zatem takie gospodarowanie przestrzenią, by w jak największym stopniu ocalić przed urbanizacją zwarte kompleksy przyrodnicze.

Z uwagi na wysokie wartości przyrodnicze, na terenie powiatu kaliskiego utworzono szlak edukacyjno-rowerowy, w ramach obszarów Natura 2000, specjalny obszar ochrony siedlisk (SZW) „Dolina Swędrni” PLH300034 o powierzchni 1 290,7 ha, na którym występują cenne przyrodniczo obiekty m.in. takie jak: murawy kserotermiczne ze stanowiskami storczyków, torfowiska przejściowe i trzęsawiska, Bóbr europejski oraz ryby - Koza złotawa, Minóg ukraiński. Ww. obszar obejmuje fragment doliny Swędrni (ok. 11,5 km) wraz z jej dopływem Żabianką (ok. 3 km) oraz przylegające tereny rozcinanej przez te rzeki Wysoczyzny Kaliskiej.

Na terenie powiatu kaliskiego znajdują się 2 rezerваты przyrody, 2 obszary chronionego krajobrazu "Dolina rzeki Swędrni" oraz "Dolina rzeki Prosn", 69 pomników przyrody oraz 4 użytki ekologiczne (Art 13 Ustawy o ochronie przyrody nakłada obowiązek koordynacji - ustanowienie, likwidację, określenie granic, wyznaczenie sprawującego nadzór itp. na RDOŚ w Poznaniu).

Tabela 2: Rezerваты przyrody.

L.P.	Nazwa	Rok powstania	Pow.	Lokalizacja	Przedmiot ochrony
1.	Rezerwat Brzeziny	1958	4, 81 ha	Gmina Brzeziny	Paproć „ długosz królewski” porastający zwartym płatem prawie całą powierzchnię rezerwatu
2.	Rezerwat Olbina	1958	16,63 ha	Gmina Brzeziny	Drzewostan jodłowy

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kaliszu.

Obszary chronionego krajobrazu:

"**Dolina rzeki Swędrni**" - występują tu osobliwości florystyczne, drzewa pomnikowe (szczególnie dęby), ostoje ptaków wodno-błotnych, unikalny w skali kraju naturalny krajobraz rzeki Swędrni i głęboko wciętej doliny ze stromymi krawędziami.

"**Dolina rzeki Prosn**y" - obszar ten charakteryzuje się różnorodnością zbiorowisk roślinnych, dużą ilością gatunków ptaków chronionych.

Tabela 3: Pomniki Przyrody ożywionej na terenie Powiatu Kaliskiego.

L.P.	Powiat kaliski/gminy	Ilość w szt.	Rodzaj pomnika
1	Blizanów	9	Pojedyncze drzewa
2	Brzeziny	-	-
3	Żelazków	2	Pojedyncze drzewa
4	Ceków - Kolonia	1	Drzewo
5	Godziesze Wielkie	8	Głazy narzutowe
6	Koźminek	26	25 pojedynczych drzew i 1 aleja lipowa
7	Lisków	-	-
7	Mycielin	1	Drzewo
9	Opatówek	14	Pojedyncze drzewa
10	Stawiszyn	5	3 pojedyncze drzewa i 2 parki podworskie
11	Szczytniki	3	Pojedyncze drzewa
	Razem	69	

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kaliszu

LASY

Ważnym elementem systemu przyrodniczego Wielkopolski są lasy. To element przestrzeni, część środowiska przyrodniczego, ale zarazem jeden z sektorów gospodarki - produkcyjny, ale i usługowy, źródło surowca, źródło ochrony różnorodności biologicznej, odnawialnej energii, rynek pracy, miejsce wielorakiej aktywności mieszkańców, w tym turystyki, rekreacji i edukacji. Także element dziedzictwa kulturowego i wielu innych sfer. Lasy publiczne stanowią 89,7% lasów Wielkopolski, z czego 96,7% zarządzanych jest przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (86,8% ogólnej powierzchni lasów) – źródło: Diagnoza Sytuacji Społeczna - Gospodarczej w woj. Wielkopolskim.

Teren powiatu obejmują dwa nadleśnictwa: Kalisz i Grodziec. Nadleśnictwo Kalisz stanowi większą część powierzchni, a tereny leśne znajdują się w gminach: Brzeziny, Godziesze Wielkie, Szczytniki, Żelazków, Stawiszyn, Opatówek, Koźminek, Lisków, Ceków – Kolonia i Mycielin. Nadleśnictwo Grodziec obejmuje północną część powiatu, która obejmuje tereny leśne znajdujące się w gminach: Blizanów, Mycielin, Stawiszyn i Żelazków.

Na terenie powiatu kaliskiego jest ogółem 23 511,2 ha lasów, w tym 17606,6 ha stanowi własność publiczną (50,3 ha własność gmin), a 5904,6 ha stanowią lasy prywatne.

Tabela 4: Powierzchnia lasów w ha. W poszczególnych gminach powiatu kaliskiego w 2012 r. (stan na 31.12.2012r).

L.p.	Gmina	Ogółem pow.	Lasy publiczne	Lasy publiczne (własność gminy)	Lasy prywatne
1.	Blizanów	3935,3	3537,7	7,3	397,6
2.	Brzeziny	5433,5	4750,2	2,8	683,3
3.	Ceków – Kolonia	2476,2	1811,7	2,7	664,5
4.	Godziesze Wielkie	1485,4	437,4	7,4	1048,0
5.	Koźminek	878,8	499,1	4,4	379,7
6.	Lisków	752,0	116,9	2,7	635,1
7.	Mycielin	4074,0	3254,1	4,4	819,9
8.	Opatówek	794,1	268,7	3,1	525,4
9.	Szczytniki	483,6	207,6	3,0	276,0
10.	Żelazków	873,0	820,8	3,5	52,2
11.	Stawiszyn	2281,0	1858,1	11,0	422,9

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu

STAN GAZYFIKACJI POWIATU KALISKIEGO:

Tabela 4: Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych w 2012r.

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Sieć gazowa ^a w km Distribution network ^a in km	Przyłącza prowadzące do budynków ^{ab} w szt. Connections leading to buildings ^{ab} in pcs	Odbiorcy gazu z sieci ^{ac} Consumers of gas from gas supply system ^{ac}	Zużycie gazu z sieci ^d Consumption of gas from gas supply system ^d	
				w tys. m ³ in thous. m ³	na 1 miesz-kańca w m ³ per capita in m ³
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	13649,9	226518	564295	430858,7	124,6
Podregion Subregion kaliski	2702,2	34239	85092	49450,9	73,5
Powiaty: Powiats:					
jarociński	394,8	4518	9047	8277,7	115,7
kaliski	352,6	1810	1874	2063,6	25,0
kępiński	136,0	1855	4498	2448,3	43,3
krotoszyński	338,8	6016	11793	6042,8	77,5
ostrowski	793,8	10685	23620	11707,8	72,8
ostrzeszowski	298,6	2988	4799	3267,9	58,9
pleszewski	165,7	1223	1381	4074,7	64,4

Źródło: GUS

Długość sieci gazowej wzrosła na terenie powiatu kaliskiego. W 2003 r. wynosiła 276,3 km (1440 odbiorców gazu), a w 2012 r. wynosiła 352,6 km (1874 odbiorców gazu). Natomiast zmalało zużycie gazu w tys.m3/rok; w 2003 roku wynosiło 5 013, a w 2012 roku 2063,6.

Gazyfikację wsi realizują następujące gminy: Blizanów, Lisków, Opatówek, Żelazków, Koźminek, Ceków – Kolonia.

SIEĆ ENERGETYCZNA

Liczba odbiorców energii elektrycznej na terenie powiatu kaliskiego na przestrzeni lat zmalała. W 2004 roku łącznie energię elektryczną odbierało 26 786 odbiorców, a w 2012 roku – 23 100 (źródło: GUS, stan na 31.12.2012).

Tabela 5: Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca powiatów subregionu w 2012 roku (stan na 31.XII).

L.p.	Powiaty subregionu kaliskiego	Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w kWh
1.	Kaliski	790,0
2.	Jarociński	660,4
3.	Kępiński	701,4
5.	Krotoszyński	729,3
6.	Ostrowski	675,6
7.	Ostrzeszowski	708,1
8.	Pleszewski	698,6

HAŁAS

Sieć drogowa na obszarze powiatu kaliskiego jest dobrze rozwinięta, brak większych skupisk ludności powoduje, że uciążliwości akustyczne mają charakter lokalny. Rzutuje to w zdecydowany sposób na warunki klimatu akustycznego na terenie powiatu. W chwili obecnej problem hałasu komunikacyjnego generalnie nie występuje. Wzrastająca ilość pojazdów może spowodować systematyczne pogarszanie się klimatu akustycznego. W większych miejscowościach - zwłaszcza przy trasach krajowych - mogą wystąpić uciążliwości związane z hałasem powodowanym przez tranzytowy ruch samochodowy, zwłaszcza pojazdów ciężkich dotyczy to m.in. miejscowości przy drodze krajowej Nr 12 Marchwacz, Szczytniki. Źródłem potencjalnego hałasu na terenie powiatu kaliskiego jest również przebiegająca linia kolejowa nr 14 relacji Łódź Kaliska – Tuplice, na której odbywa się ruch pociągów pasażerskich i towarowych. Planowana jest modernizacja ww. linii, co zdecydowanie poprawi negatywne oddziaływanie na klimat akustyczny terenów do niej przylegających.

SYSTEM ZAOPATRZENIA W WODĘ

Na obszarze województwa wielkopolskiego, zarówno do celów komunalnych, jak i przemysłowych, wodę pobiera się z ujęć powierzchniowych i podziemnych. Źródłem zaopatrzenia w wodę na terenie powiatu kaliskiego są ujęcia wód podziemnych zaczerpywane z poziomów wodonośnych czwartorzędowych, trzeciorzędowych, kredowych i jurajskich, które charakteryzują się z reguły dobrą, jakością wód. Istniejąca sieć wodociągowa w pełni zaspakaja potrzeby ludności powiatu.

Ujęcia wód podziemnych stanowią na terenie powiatu dominującą formę zaopatrzenia w wodę ludność miasta i wsi oraz na potrzeby przemysłu i gospodarstw rolnych (tutaj głównie dla chowu i hodowli zwierząt oraz nawadniania upraw). Obecnie, poza niewielkimi ilościami poboru wody z ujęć własnych (studnie kopane do pierwszego poziomu wodonośnego) usytuowanych w gospodarstwach wiejskich, poprzez wykonanie rozwiniętych sieci wodociągowych prawie cały obszar powiatu objęty jest dostawą wody pochodzącej z ujęć publicznych. Na terenie Powiatu Kaliskiego znajduje się 108 ujęć wód podziemnych. Łącznie zatwierdzone zasoby wynoszą 3 741,5 m³/godz. Pobór wód wg. udzielonych pozwoleń wodnoprawnych wynosi 2 457,6 m³/godz., co stanowi 65,0 %. Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie powiatu kaliskiego wynosi blisko 1493 km (źródło: Aktualizacja Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kaliskiego na lata 2009 – 2012).

Tabela 6: Stan sieci wodociągowej na terenie powiatów subregionu kaliskiego w 2012r.

L.p.	Powiat	Sieć wodociągowa rozdzielcza w km	Sieć kanalizacyjna w km
1.	Kaliski	1540,1	345,7
2.	Jarociński	653,0	466
3.	Kępiński	600,1	261,8
4.	Krotoszyński	810,8	193,2
5.	Ostrowski	1305,9	492,9
6.	Ostrzeszowski	979,9	210,9
7.	Pleszewski	750,3	150,6

Źródło: GUS

Tabela 7: Stan sieci wodociągowej na terenie gmin powiatu kaliskiego w 2012r.

L.p.	gmina	Sieć wodociągowa rozdzielcza w km	Sieć kanalizacyjna w km	Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.	Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.
1.	Blizanów	178,7	79,0	2407	729
2.	Brzeziny	131,4	28,2	1552	416
3.	Ceków-Kolonia	106,5	35,5	1095	538
4.	Godziesze Wielkie	177,0	8,4	2060	254
5.	Koźminek	148,1	28,0	1785	565
6.	Lisków	110,4	17,7	1291	341
7.	Mycielin	103,4	7,8	1136	91
8.	Opatówek	167,7	32,1	2371	1025
9.	Szczytniki	167,4	17,6	1661	285
10.	Żelazków	154,1	61,3	1888	564

Źródło: GUS

Tabela 8: Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w subregionie kaliskim w 2012r.
(stan na 31.12.2012r)

L.p.	Powiat	Ogółem zużycie wody w dam3	Zużycie wody % przez przemysł	Zużycie wody % przez rolnictwo i leśnictwo	Eksploatacja sieci wodociągowej *
1.	Kaliski	6995	3,5	37,1	59,4
2.	Jarociński	3529	9,8	7,2	83,0
3.	Kępiński	2851	0,8	8,2	91,1
4.	Krotoszyński	5582	7,0	24,8	68,2
5.	Ostrowski	23123	2,9	69,3	27,9
6.	Ostrzeszowski	13367	1,0	78,1	20,9
7.	Pleszewski	2993	10,6	-	89,4

*- bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin,
wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu

SYSTEM ODBIORU I OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW

Gospodarka ściekowa obecnie funkcjonuje na terenach części gmin Brzeziny, Opatówek, Lisków, Ceków-Kolonia, Żelazków, Stawiszyn, Szczytniki, Koźminek, Godziesze Wielkie, Mycielin, Godziesze Małe oraz Blizanów - na terenach tych wciąż trwa rozbudowa sieci. Na pozostałym obszarze, z terenów zabudowanych, ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, w przydomowych szambach oraz przydomowych oczyszczalniach ścieków.

Tabela 9 : Oczyszczalnie ścieków przemysłowych na terenie powiatów subregionu kaliskiego w 2012r.
(stan w dniu 31.12.2012)

L.p.	Powiat	Liczba	Przepustowość w m ³ / d
1.	Kaliski	1	30
2.	Jarociński	1	64
3.	Kępiński	-	-
4.	Krotoszyński	3	7612
5.	Ostrowski	2	348
6.	Ostrzeszowski	1	150
7.	Pleszewski	3	1500

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu

Tabela 10: Oczyszczalnie ścieków komunalnych na terenie powiatów subregionu kaliskiego w 2012r.
(stan w dniu 31.12.2012)

L.p.	Powiat	Liczba	Przepustowość w m ³ / d
1.	Kaliski	15	5980
2.	Jarociński	5	14490
3.	Kępiński	6	9918
4.	Krotoszyński	6	14485
5.	Ostrowski	5	27255
6.	Ostrzeszowski	5	11864
7.	Pleszewski	8	48191

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu

Tabela 11: Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2012r. (stan na 31.12.2012r.)

L.p.	Powiat	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem
1.	Kaliski	27,1
2.	Jarociński	78,6
3.	Kępiński	55,3
4.	Krotoszyński	58,5
5.	Ostrowski	54,6
6.	Ostrzeszowski	48,2
7.	Pleszewski	48,6

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu

Komunalne mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków posiadają następujące gminy powiatu kaliskiego:

- Blizanów - oczyszczalnia w Jankowie o przepustowości 200 m³/dobę
- Brzeziny - oczyszczalnia w Brzezinach o przepustowości 200 m³/dobę,
- Ceków- Kolonia - oczyszczalnia w Kamieniu o przepustowości 300 m³/dobę, oczyszczalnia w Cekowie – Kolonii o przepustowości 150 m³/dobę,
- Godziesze Wielkie - oczyszczalnia w Saczynie o przepustowości 400 m³/dobę,
- Koźminek - oczyszczalnia w Koźminku o przepustowości 500 m³/dobę,
- Opatówek- oczyszczalnia w Opatówku o przepustowości 500 m³/dobę
- Lisków - oczyszczalnia w Liskowie o przepustowości 550 m³/dobę,
- Mycielin – oczyszczalnia w Korzeniewie - mechaniczno- biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 130 m³/dobę
- Szczytniki – oczyszczalnia biologiczna w Popowie o przepustowości 200 m³/dobę,
- Stawiszyn- oczyszczalnia w Długiej Wsi Drugiej o przepustowości 800m³/dobę,

Ponadto na terenie gminy Opatówek działa oczyszczalnia przy przedsiębiorstwie "Hellena", które posiada pozwolenie wodnoprawne na wprowadzanie podczyszczonych ścieków do kolektora kanalizacji gminnej. Łączna długość kanalizacji sanitarnej wynosi 17,6 km (źródło: Starostwo Powiatowe w Kaliszu).

GOSPDARKA ODPADAMI

Gospodarka odpadami na terenie powiatu kaliskiego opierać się będzie docelowo zgodnie z zaktualizowanym Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2019 poprzez wskazany tam zakład unieszkodliwiania odpadów komunalnych ZUOK Orli Staw.

Wszystkie gminy powiatu prowadzą system selektywnej zbiórki odpadów, mając ustawione na swoim terenie pojemniki do segregacji odpadów. Zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych objętych jest 100 % ludności powiatu. Zbieranie prowadzone jest metodą „odbioru bezpośredniego”. Starostwo Powiatowe w Kaliszu posiada opracowany Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Kaliskiego w perspektywie celów strategicznych do roku 2020. Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013, poz. 21) uchwały dotyczące przyjęcia powiatowych i gminnych planów gospodarki odpadami tracą moc po upływie 30 dni od dnia wejścia w życie cyt. ustawy. Rolą planu jest objęcie zagadnień w zakresie m.in. zapobiegania powstawaniu odpadów,

bezpiecznego nimi gospodarowania oraz ograniczenie ilości składowanych odpadów. Zasadniczym zadaniem jest określenie stopnia realizacji celów i priorytetów w dziedzinie gospodarki odpadami na szczeblu powiatowym. Ich podjęcie i wykonanie ma na uwadze realizację międzynarodowych zobowiązań naszego kraju, a w szczególności podjętych w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz, w znacznej mierze wynikającej z nich, Polityki ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

3. Rolnictwo i rozwój wsi,

GLEBY

Grunty orne województwa wielkopolskiego, wg danych WIOŚ w Poznaniu są glebami średniej oraz niskiej, jakości i należą do najłabszych w kraju. Gleby najgorszej, jakości (klasy V, VI i VI z) oraz nieprzydatne dla celów rolniczych (klasy VI RZ) stanowią 40% areału województwa.

Powiat kaliski należy do powiatów, w których udział gleb marginalnych, pozostające w użytkowaniu rolniczym lub ewidencji gruntów rolnych, które mają małe znaczenie dla rolnictwa ze względu na nieopłacalność produkcji, lub też nie nadają się do produkcji żywności, wynosi ponad 50% ogólnej powierzchni gruntów ornych. Do takich powiatów zalicza się powiat kaliski, czarnkowsko-trzcianecki, kępiński, koniński, międzychodzki, nowotomyski, ostrowski, ostrzeszowski, turecki i wolsztyński.

Brak gruntów ornych zaliczanych do I klasy i znikomy procent gleb II klasy rzutuje na ocenę, jakości gleb Wielkopolski. Najwięcej, i są to wielkości śladowe, gruntów ornych zaliczanych do II klasy posiadają powiaty: gnieźnieński i gostyński (3% gruntów ornych tych powiatów to grunty II klasy). Po 2% gruntów ornych z tej klasy mają powiaty: kaliski, kościański, średzki, śremski i wrzesiński.

Udział gleb najwyższej, jakości, od II do III klasy, w całej Wielkopolsce jedynie w dwóch powiatach przekracza 50%. Są to powiaty gostyński i krotoszyński, z udziałem takich gleb odpowiednio 68% i 55%. Według oceny przydatności rolniczej (dane WIOŚ w Poznaniu) gleby województwa wielkopolskiego użytkowane rolniczo są glebami głównie kompleksów żytnich (żytniego bardzo dobrego, dobrego, średniego, słabego). Stanowią one 78% ogólnej powierzchni gruntów ornych. Zaledwie 15% gruntów ornych dysponuje glebami kompleksów pszennych, pozostałe 7% to gleby kompleksów zbożowo-pastewnych. Tylko 1% gruntów ornych województwa stanowią gleby najlepsze, zasobne w składniki pokarmowe, utrzymane w bardzo dobrej kulturze, o głębokim poziomie orno-próchnicznym i uregulowanych stosunkach powietrzno-wodnych. Takie gleby rozproszone są w 7 powiatach: śremskim (3% powierzchni powiatu), średzkim, kaliskim, gostyńskim

(po 2%), kolskim, szamotulskim i mieście Kaliszu (po 1%). Nieco gorszych gleb, czyli gleb kompleksu 2, jest w Wielkopolsce 13%.

Najbardziej wartościowe rolniczo gminy powiatu kaliskiego to tereny gmin: Żelazków, Blizanów i Stawiszyn w północno -zachodniej części. Na pozostałym obszarze przeważają gleby piaszczyste. Gleby klas I - III i IV stanowią 45,5% powierzchni powiatu a gleby klas V - VI stanowią 54,5% powierzchni.

Większość terenu powiatu kaliskiego to gleby lekkie i bardzo lekkie, reprezentowane przez: gleby brunatne wytworzone z glin i pisaków gliniastych i pseudo bielcowe wytworzone z pisaków gliniastych, gleby brunatne wyługowane wytworzone z pisaków gliniastych naglinionych lub naiłowanych, gleby bielcowe wytworzone z glin lekkich i średnich, częściowo z piasków gliniastych mocnych na płytko zalegających glinach gleby bagienne - torfowe występujące wzdłuż koryt rzecznych, gleby murszowe i czarne ziemie, i lokalnie mady na podłożu piaszczystym.

Na kształtowanie się rolniczej przydatności gleb poza rzeźbą terenu i klimatu mają równie duży wpływ czynniki glebowe takie jak: skład mechaniczny, miąższość poziomu próchnicznego oraz głębokość występowania szkieletu.

Podstawowym czynnikiem obniżającym przydatność części gleb jest mała zasobność w składniki pokarmowe, cienka warstwa próchnicy oraz niekorzystne stosunki wodne -często zbyt płytki poziom wody gruntowej. – Źródło: Aktualizacja Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kaliskiego.

W powiecie kaliskim dominują gleby kwaśne i bardzo kwaśne o $\text{pH} < 5,5$. Stanowią one 77% użytków rolnych. Najwięcej jest ich w gminach: Koźminek (90%), Brzeziny (87%), Godziesze Wielkie (85%), Lisków (80%), Mycielin (80%).

W pozostałych jest to odpowiednio: Szczytniki - 75%, Opatówek - 73%, Blizanów - 56%, Stawiszyn - 54%, Żelazków - 49%, Ceków Kolonia - 43%.

ROLNICTWO

Przestrzeń województwa jest zróżnicowana pod względem sposobu jej wykorzystania. Cechą charakterystyczną jest to, iż poszczególne kompleksy: przyrodniczy, rolniczy, aktywności gospodarczej, tworzą stosunkowo zwarte, odrębne przestrzenie, w niewielkim stopniu przenikające się. Region ma charakter rolniczy, ponieważ na jego obszarze znajduje się ponad 10% użytków rolnych. Najwięcej gospodarstw rolnych odnotowano w powiatach: konińskim (9,8% wszystkich gospodarstw w województwie), kaliskim (7,4%), kolskim (5,6%) i ostrowskim (5,5%), a najmniej w miastach na prawach powiatu: Lesznie (0,5%), Koninie (0,8%) i Kaliszu (1,1%) oraz w powiecie obornickim (1,1%).” – Źródło: GUS.

Udział powierzchni użytków rolnych gospodarstw indywidualnych w ogólnej powierzchni użytków w całym województwie wyniósł 83,6%, przy czym największy udział odnotowano w powiatach: ostrzeszowskim (99,5%), tureckim (99,0%) i kaliskim (98,4%), a najmniejszy w Poznaniu (58,7%) oraz w powiatach kościańskim (61,6%) i śremskim (65,1%). Średnia wielkość powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w województwie wielkopolskim osiągnęła 13,5 ha, co stawia województwo na 8. miejscu w kraju.

60 % powierzchni powiatu kaliskiego to grunty orne użytkowane rolniczo. Para naturalne warunki rozwoju roślinności stwarzają trwałe użytki zielone, tj. łąki i pastwiska zajmujące 10,39 % powierzchni powiatu oraz lasy i grunty leśne zajmujące łącznie 20,8 % powierzchni ogólnej powiatu. Powiat kaliski ma charakter obszaru o dominacji produkcji rolnej nad pozostałymi działami gospodarki. Struktura użytkowania terenu sugeruje rozwój powiatu w kierunku rolno-przetwórczym i agroturystycznym.

Tabela 12: Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych ogółem w powiatach subregionu kaliskiego w ha.

L.p.	Powiat	Użytki rolne ogółem	Użytki rolne w dobrej kulturze
1.	Kaliski	83682	74632
2.	Jarociński	42059	39440
3.	Kępiński	43866	39300
4.	Krotoszyński	55043	52544
5.	Ostrowski	71646	65685
6.	Ostrzeszowski	48622	39270
7.	Pleszewski	53526	49524

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu – Powszechny Spis Rolny 2010 (wyd.2013)

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego w 2002 roku użytki rolne zajmowały obszar 79 863 ha, a w 2010 r. – 83 682 ha. Zatem na przestrzeni dziesięciu lat ilość hektarów użytków rolnych na terenie powiatu wzrosła.

Tabela 13: Liczba gospodarstw rolnych według rodzaju użytków rolnych w powiatach subregionu kaliskiego.

L.p.	Powiat	Liczba gospodarstw ogółem	Liczba gospodarstw w dobrej kulturze
1.	Kaliski	12049	11984
2.	Jarociński	3717	3707
3.	Kępiński	3877	3822
4.	Krotoszyński	4181	4140
5.	Ostrowski	9020	8964
6.	Ostrzeszowski	5366	5351
7.	Pleszewski	4893	4872

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu – Powszechny Spis Rolny 2010 (wyd.2013)

Gospodarstwa rolne

Ogólna liczba gospodarstw rolnych według Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku na terenie powiatu kaliskiego wynosiła 12 049. W 2002 roku było 13 305 gospodarstw rolnych. W omawianym okresie liczba ta zmalała. Analiza struktury obszarowej wykazuje, iż gospodarstw rolnych do jednego ha było: 2508 gospodarstw, od 1-5 ha było: 5186, od 5-10 ha było: 3341. Gospodarstw powyżej 100ha na terenie powiatu kaliskiego w 2010r było 14.

Tabela 14 : Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa rolnego w powiatach subregionu kaliskiego w ha.

L.p.	Powiat	Przeciętna powierzchnia w ha
1.	Kaliski	6,95
2.	Jarociński	11,33
3.	Kępiński	11,39
4.	Krotoszyński	13,18
5.	Ostrowski	7,95
6.	Ostrzeszowski	9,07
7.	Pleszewski	10,95

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu – Powszechny Spis Rolny 2010 (wyd.2013)

Tabela 15 : Powierzchnia zasiewów w poszczególnych powiatach subregionu kaliskiego według grup ziemiopłodów w ha.

L.p.	Powiat	Ogółem	Zboża	Strączkowe jadalne	Ziemniaki	Buraki cukrowe	Rzepak	Warzywa gruntowe
1.	Kaliski	61761	49808	131	2079	1259	4132	4352
2.	Jarociński	35463	26595	15	545	3921	3718	669
3.	Kępiński	33461	28276	15	1575	2468	1072	55
4.	Krotoszyński	47833	31611	60	300	5789	9445	628
5.	Ostrowski	51651	39492	18	3913	3438	3173	1617
6.	Ostrzeszowski	29744	26803	11	823	58	1928	121
7.	Pleszewski	44130	34037	63	1847	3855	2486	1842

Źródło: GUS

W powiecie kaliskim w strukturze zasiewów dominują zboża, a także warzywa gruntowe i rzepak. W ostatnich latach nastąpiły zmiany w strukturze zasiewów poszczególnych upraw. Zwiększyła się prawie dwukrotnie powierzchnia uprawy warzyw gruntowych; w 2002 roku powierzchnia wynosiła: 2961 ha, a w 2010r wynosiła 4352 ha.

Produkcja zwierzęca

Tabela 16: Stan pogłowia bydła w powiatach subregionu kaliskiego w szt.

L.p.	Powiat	Ogółem pogłowie bydła
1.	Kaliski	32812
2.	Jarociński	23299
3.	Kępiński	13526
4.	Krotoszyński	53882
5.	Ostrowski	36131
6.	Ostrzeszowski	23526
7.	Pleszewski	17183

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu – Powszechny Spis Rolny 2010 (wyd.2013)

Stan pogłowia bydła zmniejszył się nieznacznie w stosunku do roku 2002, w którym to wynosił: 34 671 sztuk.

Tabela 17: Stan pogłowia trzody chlewnej w powiatach subregionu kaliskiego w szt.

L.p.	Powiat	Ogółem pogłowie trzody chlewnej
1.	Kaliski	143985
2.	Jarociński	108172
3.	Kępiński	97461
4.	Krotoszyński	185658
5.	Ostrowski	129924
6.	Ostrzeszowski	89155
7.	Pleszewski	122933

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu – Powszechny Spis Rolny 2010 (wyd.2013)

Również pogłowie trzody chlewnej w okresie porównawczym zmniejszyło się. W 2002 roku wg danych Powszechnego Spisu Rolnego wynosiło: 180355 sztuk. W 2010 roku wynosiło: 143985 sztuk.

GRUPY PRODUCENCKIE

Na terenie powiatu kaliskiego funkcjonuje 11 Grup Producentów Rolnych oraz 8 Wstępnie Uznanych Grup Producentów.

Do Grup Producentów należą:

1. Stowarzyszenie Producentów Trzody Chlewnej „Lider” – zarejestrowane w Koźminku
2. Spółdzielcza Grupa Producentów Indyka Józefina – zarejestrowana w Blizanowie
3. Spółdzielcza Grupa Producentów INDYCZARKA - zarejestrowana w Blizanowie
4. Spółdzielcza Grupa Producentów ZŁOTY INDYK – zarejestrowana w Blizanowie
5. GPZ Brudzew Sp. z o.o. – zarejestrowana w Brudzewie gm. Blizanów
6. Spółdzielcza Grupa Producentów Mardrob – zarejestrowana w Żegocinie Gmina Blizanów

7. Zrzeszenie Producentów Warzyw w Rychnowie "POMIDOR KALISKI" z siedzibą w Jankowie Gmina Blizanów
8. Zrzeszenia Producentów Trzody Chlewnej Grupa Żelazków
9. Spółdzielcza Grupa Producentów Ziemniaków "MICHAŁÓW" – zarejestrowana w Opatówku
10. Spółdzielnia Producentów Trzody Chlewnej PIG – TUCZ – zarejestrowana w Koźminku
11. Kaliskie Zrzeszenie Producentów Owoców i Warzyw "KALSAD"
- zarejestrowane w Koźminku

Do Wstępnie Uznanych Grup Producentów należą:

1. Grupa Producentów Warzyw " FRESH KAL" Spółka z o.o. – zarejestrowana w Piątku Małym Kolonii Miasto i Gmina Stawiszyn
2. "AGRO BORKÓW" Spółka z o.o. – zarejestrowana w Borkowie Starym Gmina Żelazków
3. Grupa Producentów Warzyw "KALISKI POMIDOR" Spółka z o.o.- zarejestrowana w Skrajni Blizanowskiej Gmina Blizanów
4. BRUDZEW Spółka z o.o. – zarejestrowana w Brudzewie Gmina Blizanów
5. Grupa Producentów Warzyw POMI - TOM Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – zarejestrowana w Jankowie Pierwszym Gmina Blizanów
6. Przedsiębiorstwo Rolniczo - Handlowe "Demeter" Spółka z o.o.- zarejestrowana w Złotnikach Wielkich Gmina Żelazków
7. RedSkar Sp. z o.o.- zarejestrowana w Skarszewie Gmina Żelazków
8. Grupa Producentów Warzyw "Wanga" Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością – zarejestrowana w Nędzerczewie gm. Opatówek

(źródło: rejestr Urzędu Marszałkowskiego województwa wielkopolskiego)

INSTYTUCJE OBSŁUGI ROLNICTWA NA TERENIE POWIATU KALISKIEGO:

- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatowe w Kaliszu
- Zamiejscowy Ośrodek WODR w Marszewie – Zespół doradczy w Kaliszu
- Spółdzielnie Kółek Rolniczych w gminach powiatu
- KRUS – Placówka terenowa w Kaliszu
- Koła Gospodyń Wiejskich w gminach powiatu
- Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych

4. Gospodarka powiatu,

Powiat kaliski ma charakter typowo rolniczy. Użytki rolne zajmują ponad 83 tys. ha, co stanowi około 71% całości obszaru.

Liczba podmiotów gospodarczych w powiecie kaliskim rośnie, aby na koniec 2012 osiągnąć liczbę 5890 podmiotów, z czego zdecydowana większość to podmioty prywatne, a 4676 to jednoosobowe działalności gospodarcze.

W rejestrze znajduje się jedna duża firma, zatrudniająca powyżej 1000 osób (**Jutrzenka** Colian Spółka z o.o. – Opatówek), 40 podmiotów zatrudniających pomiędzy 50-250 osób oraz 219 podmiotów zatrudniających od 10 do 49 osób. Reszta firm to firmy mikro, zatrudniające od 1 do 9 osób oraz jednoosobowe działalności gospodarcze.

Tabela 18: Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII) w powiecie kaliskim.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
POWIAT KALISKI	5890	222	5668	4676
Blizanów	781	21	760	610
Brzeziny	379	15	364	311
Ceków-Kolonia	308	14	294	250
Godziesze Wielkie	620	22	598	529
Koźminek	485	13	472	403
Lisków	313	31	282	224
Mycielin	204	15	189	155
Stawiszyn	550	16	534	395
Opatówek	1081	33	1048	870
Szczytniki	428	25	403	353
Żelazków	741	17	724	576

Źródło: GUS

Na 309 spółek handlowych, 38 jest z udziałem kapitału zagranicznego. Najwięcej podmiotów (1682) zarejestrowanych jest ramach REGON, Sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, następnie 685 w Sekcji F – Budownictwo, 668 podmiotów

w Sekcji A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo oraz 644 podmioty w Sekcji C - Przetwórstwo przemysłowe.

Najwięcej podmiotów gospodarczych znajduje się w Gminach: Opatówek (1081), Blizanów (781) i Żelazków (741), niewiele mniej, bo 620 znajduje się w Gminie Godziesze Wielkie (wykres poniżej).

Na terenie miejscowości Opatówek została utworzona podstrefa Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej miejscowości Opatówek i zajmuje obszar 8 ha.

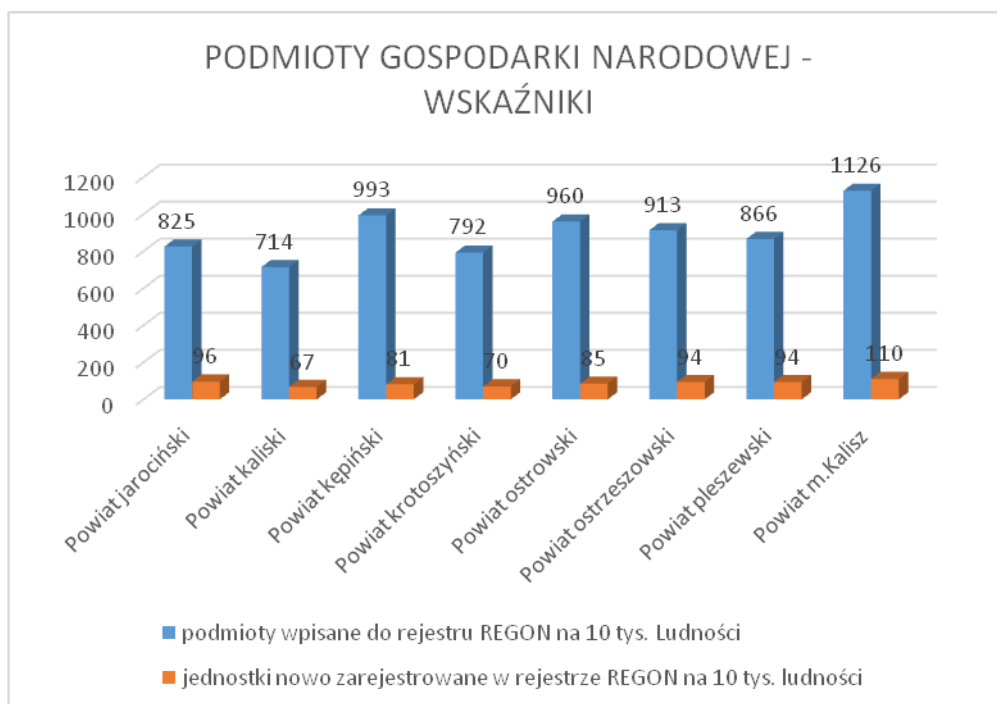
Wykres: Podmioty gospodarcze w gminach powiatu kaliskiego w 2012 roku

Źródło: GUS - BDL

Wg danych gusowskich powiat kaliski ma jeden z najniższych wskaźników podmiotów gospodarczych w subregionie kaliskim.

Wykres: Porównanie wybranych wskaźników w roku 2012

Źródło: GUS - BDL

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach.

Jeśli chodzi o wysokość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w roku 2012, powiat kaliski z kwotą 111 086 000 zł. plasuje się na 5 miejscu w subregionie kaliskim. Najwyższy poziom nakładów występuje w przemyśle, przetwórstwie przemysłowym.

Wykres: nakłady inwestycyjne ogółem w 2012 w przedsiębiorstwach. - Źródło: GUS - BDL

5. Gospodarka mieszkaniowa, budownictwo,

W roku 2012 oddano do użytku 238 mieszkań, co stanowi wzrost o ponad 100% w porównaniu z rokiem 2010. Poniższa tabela przedstawia dane obrazujące zasoby mieszkaniowe powiatu w poszczególnych gminach, zarówno w rozbiciu na mieszkania jak również na liczbę izb.

Tabela 19: mieszkania w roku 2012 w wybranych jednostkach.

Wyszczególnienie	Mieszkania	Izby	pow. użytkowa mieszk. w m ²	Przeciętna				
				Liczba izb w mieszkaniu	Liczba os. Na mieszkanie	Liczba osób na izbę	Pow. użytki. mieszkania	Pow. użytk. w m ² na 1 os
Województwo	1137236	4603833	91104531	4,05	3,04	0,75	80,1	26,3
Subregion KALISKI	206996	873975	17736357	4,22	3,25	0,77	85,7	26,3
POWIAT KALISKI	22176	100894	2260162	4,55	3,72	0,82	101,9	27,4
Stawiszyn	2063	8663	182167	4,20	3,51	0,84	88,3	25,2
Blizanów	2575	12000	275354	4,66	3,75	0,80	106,9	28,5
Brzeziny	1549	7056	155066	4,56	3,76	0,83	100,1	26,6
Ceków-Kolonia	1254	5765	123902	4,60	3,81	0,83	98,8	26,0
Godziesze Wielkie	2407	11504	261419	4,78	3,76	0,79	108,6	28,9
Koźminek	2059	8948	200856	4,35	3,67	0,84	97,6	26,6
Lisków	1375	6396	138682	4,65	3,91	0,84	100,9	25,8
Mycielin	1257	5453	116843	4,34	3,91	0,90	93,0	23,7
Opatówek	3050	14468	324359	4,74	3,53	0,74	106,3	30,1
Szczytniki	2108	8769	200884	4,16	3,78	0,91	95,3	25,2
Żelazków	2479	11872	280630	4,79	3,76	0,78	113,2	30,1

Źródło: GUS - BDL

Zarówno przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania, jak i powierzchnia użytkowa na osobę jest w powiecie wyższa, niż w województwie. Wyższe, niż powiatowe wskaźniki mają Opatówek, Żelazków, Godziesze Wielkie, Blizanów. Powiat kaliski ma charakter rolniczy, więc większość zasobów mieszkaniowych znajduje się w rękach prywatnych, a domy mieszkalne mają charakter wielopokoleniowy. Na 238 oddanych w 2012 roku mieszkań aż 235 było realizowane w ramach budownictwa indywidualnego, a pozostałe 3 były realizowane na sprzedaż lub pod wynajem. Jest to najniższa liczba w całym subregionie kaliskim. Dla porównania w powiecie ostrowskim 48 a jarocińskim 40 mieszkań pod wynajem lub na sprzedaż.

Jeśli chodzi o wyposażenie mieszkań w urządzenia techniczne, to: na 22176 mieszkań w 2012 roku, 20760 z nich było wyposażonych w wodociągi, 19221 w ustęp, 18326 w łazienkę, ale już jedynie 1818 w centralne ogrzewanie i 15781 w gaz z sieci.

Również liczba mieszkań socjalnych w roku 2012 w powiecie kaliskim oddano 37 mieszkań socjalnych o łącznej powierzchni 1274 m².

Tabela 20: mieszkania socjalne oddane w roku 2012 w gminach powiatu kaliskiego.

Jednostka terytorialna	Mieszkania socjalne	
	Mieszkania	Powierzchnia użytkowa mieszkań
	2012	2012
	mieszk.	m ²
Brzeziny	1	33
Ceków-Kolonia	2	82
Koźminek	4	104
Mycielin	9	467
Opatówek	6	98
Stawiszyn	5	183
Stawiszyn	5	183
Szczytniki	3	120
Żelazków	7	187

Źródło: GUS - BDL

Wskaźnik liczby mieszkań w 2012 roku na 1000 zawartych małżeństw wynosi 484, natomiast na 1000 ludności 2,9, co jest wynikiem przeciętnym na terenie subregionu kaliskiego i raczej niskim w województwie.

Tabela 21: wybrane wskaźniki w zakresie mieszkań oddanych do użytkowania w 2012 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania		Izby		Przeciętna powierzchnia użytkowa	
	na 1000 zawartych małżeństw	na 1000 ludności		ogółem	1 mieszkania w m ²	
					w budynkach indywidualnych	
WOJEWÓDZTWO	775	4,3	18,6	108,1	136,4	
Subregion kaliski	554	3,1	14,7	114,8	131,9	
Powiat jarociński	403	2,3	11,5	120,8	139,7	
Powiat kaliski	484	2,9	16,8	134,2	134,2	
Powiat kępiński	505	2,8	15,4	136,7	137,3	
Powiat krotoszyński	407	2,4	12,9	132,7	133,8	
Powiat ostrowski	513	2,9	13,6	121,7	126,1	
Powiat ostrzeszowski	477	2,8	16,2	133,1	139,8	
Powiat pleszewski	670	3,7	16,8	120,6	126,3	
Kalisz	951	4,6	16,0	74,2	129,6	

Źródło: GUS - BDL

6. Stan dróg i komunikacji zbiorowej,

DROGI

Sieć komunikacyjna w Powiecie Kaliskim to w sumie **1 723,2 kilometrów dróg** gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych. Najważniejsze trasy przelotowe przebiegające przez teren powiatu to dwa odcinki dróg krajowych: Bydgoszcz-Ostrów Wielkopolski i Poznań-Sieradz oraz cztery ważne drogi wojewódzkie. Pod kuratelą powiatu znajduje się obecnie **503, 782 kilometrów dróg**. Pozostałe trasy to drogi gminne. Przez powiat przebiegają drogi:

- **krajowe** o łącznej długości 39,45 km:

- DK 25 – Boholin – Oleśnica (22,15 km przebiega przez gminy: Stawiszyn i Żelazków),
- DK 12 – (dawniej nr 42) – Granica Państwa – Kalisz – Chełm – Granica Państwa (17,3 km przebiega przez gminy Opatówek i Szczytniki),

- **wojewódzkie** o łącznej długości 82,97 km:

- DW 442 – Września – Kalisz (od granicy z powiatem pleszewskim do granicy miasta Kalisza) o długości 17,993 km,
- DW 449 – Syców – Błaszki (od granicy z powiatem ostrzeszowskim do granicy z powiatem sieradzkim) o długości 16,595 km,
- DW 470 – Kościelec – Kalisz (od granicy z powiatem tureckim do granicy m. Kalisza) o długości 23,408 km,
- DW 471 – Opatówek - Rzymosko (od granicy m. Opatówek do granicy z powiatem tureckim) o długości 24,977 km.

Tabela 22: Długość dróg gminnych na terenie powiatu (km).

L.p.	Gmina	Drogi bitumiczne 2004r.	Drogi Tłuczniowe 2004r.	Drogi gruntowe 2004r.	Drogi bitumiczne 2013r	Drogi Tłuczniowe 2013r	Drogi gruntowe 2013r
1.	Blizanów	59,000	9,000	72,000	89,679	20,76	29,88
2.	Brzeziny	23,840	28,000	59,360	31,500	20,50	17,00
3.	Ceków -Kol.	19,500	18,700	45,100	40,400	9,70	33,20
4.	Godziesze W.	17,360	2,540	61,450	58,900	22,63	102,95
5.	Koźminek	17,469	3,052	119,500	46,615	12,12	64,63
6.	Lisków	19,200	2,800	58,400	44,615	3,09	32,72
7.	Mycielin	15,800	3,000	67,100	42,21	8,06	40,21
8.	Opatówek	15,300	9,300	16,900	37,90	32,90	7,20
9.	Stawiszyn	11,100	13,700	31,200	36,294	3,17	20,94
10.	Szczytniki	28,000	4,000	66,000	77,70	7,50	12,80
11.	Żelazków	31,000	41,000	13,000	50,33	26,78	11,83
	RAZEM:	257,569	135,092	610,010	555,866	167,21	373,36

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kaliszu

Ogółem długość dróg gminnych na terenie powiatu kaliskiego w **2004** r. wynosiła: **1 002, 671**

Ogółem długość dróg gminnych na terenie powiatu kaliskiego w **2013** r. wynosiła: **1 096,436**

Tabela 23: Długość dróg powiatowych – w rozbiciu na poszczególne obszary gmin.

L.p.	Gmina	Długość dróg powiatowych na terenie gmin (km) – 2003r.	Długość dróg powiatowych na terenie gmin (km) – 2013r.
1.	Blizanów	46,385	47,027
2.	Brzeziny	44,559	42,679
3.	Ceków-Kolonia	35,994	35,994
4.	Godziesze Wielkie	50,040	50,411
5.	Koźminek	61,417	56,733
6.	Lisków	30,496	30,405
7.	Mycielin	41,500	39,427
8.	Opatówek	55,944	53,300
9.	Stawiszyn	39,396	37,464
10.	Szczytniki	44,825	42,661
11.	Żelazków	65,749	65,749
RAZEM:		516,214	501,850

Stan Liczbowy mostów na terenie powiatu kaliskiego w 2013r wynosi: 24

Stan dróg w 2013r:

- Stan dobry: 172,363 km, co stanowi - 34,21.%
- Stan zadawalający: 190, 431 km, co stanowi - 37,80 %
- Stan niezadawalający: 90, 244 km, co stanowi - 17,91 %
- Stan zły: 22,292 km, co stanowi - 4,43 %
- Stan bardzo zły: 28,452 km, co stanowi - 5,65%

W ramach struktur Starostwa Powiatowego w Kaliszu funkcjonuje **Wydział Dróg Powiatowych**. Realizuje on zadania z zakresu planowania, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg należących do zarządcy dróg powiatowych tj. Zarządu Powiatu Kaliskiego określone w ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych m. in:

- 1) Przygotowywanie opinii w zakresie ustalania przebiegu dróg krajowych, wojewódzkich i gminnych.
- 2) Przygotowywanie dokumentów związanych z zaliczaniem dróg do kategorii dróg powiatowych i ustalaniem ich przebiegu.
- 3) Przygotowywanie dokumentów związanych z zarządzaniem siecią dróg powiatowych.
- 4) Przygotowywanie dokumentów związanych z przygotowaniem i prowadzeniem inwestycji w zakresie budowy, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich.

- 5) Przygotowywanie dokumentów związanych z utrzymaniem nawierzchni dróg, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą.
- 6) Przygotowywanie zezwoleń na zajęcie pasa drogowego i zjazdu z dróg, oraz pobieranie opłat i kar pieniężnych.
- 7) Prowadzenie ewidencji dróg, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz udostępnianie ich na żądanie uprawnionym organom.
- 8) Utrzymywanie zieleni przydrożnej, w tym sadzenie i usuwanie drzew oraz krzewów.
- 9) Przygotowywanie dokumentów związanych z nabywaniem nieruchomości pod pasy drogowe dróg publicznych i gospodarowaniem nimi w ramach posiadanego prawa do tych nieruchomości.

W ramach struktur organizacyjnych działa również w Starostwie Powiatowym **Wydział Komunikacji**, do zadań, którego należy:

1. Wymiana praw jazdy, wydawanie praw jazdy, wydawania PKK.
2. Wydawanie zezwoleń na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi.
3. Wydawanie zezwoleń na prowadzenie ośrodków szkolenia kierowców i uprawnień instruktorom nauki jazdy.
4. Rejestracja pojazdów, wyrejestrowanie pojazdów przyjmowanie zgłoszeń zbycia pojazdów, wymiana dowodów rejestracyjnych, dokonywania adnotacji w dowodach rejestracyjnych.
5. Wydawanie zaświadczeń i licencji przedsiębiorcom prowadzącym transport drogowy.
6. Wydawanie zezwoleń na prowadzenie stacji kontroli pojazdów i uprawnień diagnostom.

Tabela 24: Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane w powiatach subregionu kaliskiego w 2012 r. (stan na 31.XII)

L.p.	Powiat	Samochody osobowe	Autobusy	Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe	Ciągniki balastowe i rolnicze	Ogółem
1.	Kaliski	73241	379	14853	12355	119706
2.	Jarociński	40836	93	4812	3571	50675
3.	Kępiński	33633	54	5795	3694	44920
4.	Krotoszyński	42836	142	5983	6620	57924
5.	Ostrowski	85258	297	12950	7542	111679
6.	Ostrzeszowski	31836	60	4897	4910	43664
7.	Pleszewski	40286	95	6347	4501	52440

Źródło: GUS

Tabela 25: Pojazdy ogółem zarejestrowane w powiatach subregionu kaliskiego w latach 2009 – 2012 (stan na 31.XII)

L.p.	Powiat	2009	2010	2011	2012
1.	Kaliski	74580	85125	105952	119706

2.	Jarociński	46321	48147	49522	50675
3.	Kępiński	39901	41475	43699	44920
4.	Krotoszyński	50973	53177	56276	57924
5.	Ostrowski	98927	103605	109092	111679
6.	Ostrzeszowski	38730	40493	42540	43664
7.	Pleszewski	46655	48649	51010	68506

Źródło: GUS

KOMUNIKACJA ZBIOROWA:

Jednym z ważniejszych elementów świadczących o atrakcyjności gospodarczej i społecznej obszaru jest sfera zewnętrznych i wewnętrznych powiązaniach komunikacyjnych.

Wspieranie transportu publicznego jest jednym z najważniejszych elementów polityki zrównoważonego rozwoju, która oprócz maksymalizacji korzyści ekonomicznych bierze również pod uwagę warunki życia człowieka i stan środowiska naturalnego. Chcąc zachęcić podróżnych do rezygnacji z indywidualnych środków przemieszczania się należy uczynić zbiorowy transport publiczny atrakcyjny pod względem czasu przejazdu, kosztów i jakości przewozu. Do osiągnięcia tego celu dąży się między innym poprzez integrację różnych form transportu i różnych elementów infrastruktury w jeden spójny, kompleksowy system komunikacji. Obecnie trwają prace nad opracowaniem „**Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla woj. Wielkopolskiego**”. Plan realizuje na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego konsorcjum wykonawców, którego liderem jest Politechnika Poznańska. Celem opracowywanego planu jest określenie sieci połączeń komunikacyjnych w publicznym transporcie zbiorowym, a także wskazanie głównych kierunków rozwoju publicznego transportu zbiorowego w ciągu najbliższych 10 lat dla woj. Wielkopolskiego. Plan transportowy w województwie jest nowym dokumentem w polskim systemie prawnym i jednocześnie próbą uporządkowania rynku przewozów pasażerskich w transporcie regionalnym.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym, jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli są zobligowane do opracowania planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego, który po uchwaleniu przez właściwe organy j.s.t. stanie się aktem prawa miejscowego.

Gminy, z którymi Miasto Kalisz zawarło porozumienia międzygminne w zakresie obsługi publicznego transportu zbiorowego na wybranych liniach komunikacyjnych to: gmina Godziesze Wielkie, Opatówek, Żelazków (źródło: Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego miasta Kalisza – dokument do konsultacji 2013r).

7. Rynek pracy i przeciwdziałanie bezrobociu,

Pracujący

Liczba pracujących na terenie powiatu kaliskiego w 2012 roku wynosiła 8129 osób, z czego 3705 (66,1%) w przemyśle i budownictwie, 1366 w dziale handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja oraz 2624 w pozostałych usługach.

Tabela 26: Liczba pracujących w branżach.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości	Pozostałe usługi
	w zł.					
WOJEWÓDZTWO	3397,25	3593,06	3389,85	2993,47	4870,28	3625,44
Subregion kaliski	2853,24	3670,08	2637,21	2412,96	3880,21	3434,38
Jarociński	2596,34	3319,51	2282,22	2170,56	3825,43	3260,95
Kaliski	2723,72	3282,99	2402,64	2373,72	4595,32	3324,09
Kępiński	2349,11	1913,19	2043,91	2567,70	3266,55	3452,38
Krotoszyński	2729,22	4189,87	2751,73	2184,64	4019,86	3337,83
Ostrowski	3002,27	3694,27	2765,54	2553,36	3841,89	3598,57
Ostrzeszowski	3010,05	4060,09	2852,40	2255,17	4558,06	3557,39
Pleszewski	2881,88	3819,85	2474,79	2502,58	4808,03	3385,38
Kalisz	3150,01	2479,95	3175,14	2615,19	3700,88	3396,78

Źródło: GUS – BDL

Dla pokazania kontekstu **Województwo Wielkopolskie:**

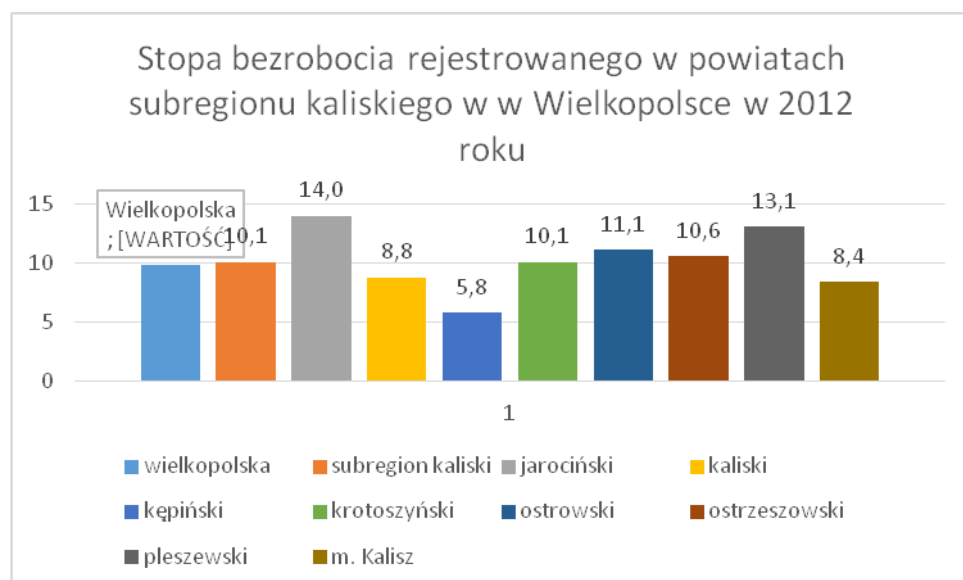
W 2012 roku stopa bezrobocia w regionie wzrastała z poziomu 9,2% w październiku 2012 roku do 10,8% w lutym 2013 roku. Od marca do października 2013 roku następował stopniowy spadek stopy bezrobocia do 9,3%. Wzrost tego wskaźnika nastąpił ponownie w listopadzie 2013 r. (9,5%), aby w grudniu 2013 roku osiągnąć poziom 9,6%. Status bezrobotnego zarejestrowanego w urzędach pracy województwa wielkopolskiego na koniec grudnia 2013 roku posiadały 144 832 osoby, tj. o 3 070 osób (2,1%) mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

W stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia na rynku pracy, których w grudniu 2013 roku było 30 068 osób (o 10,6% mniej niż roku 2012). Jednocześnie zmniejszył się także ich odsetek w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych na koniec roku (20,8%). W analogicznym okresie roku poprzedniego młode osoby stanowiły 22,7% (33 641 osób) ogółu osób zarejestrowanych, jako bezrobotne.

Zwiększyła się natomiast liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (z 30 195 osób w grudniu 2012 roku do 32 046 w grudniu 2013 roku) oraz długotrwale bezrobotnych (z 62 958 do 68 169). Udział procentowy tych grup w całej populacji bezrobotnych na koniec 2013 roku stanowił odpowiednio 22,1% (wzrost o 1,7 punktu procentowego) i 47,1% (wzrost o 4,5 punktu procentowego).

Bezrobocie w powiecie kaliskim

W roku 2012 stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie kaliskim (ziemskim) była na poziomie 8,6 %, co jest niższym poziomem niż średnia wojewódzka i w subregionie kaliskim.

Jeśli chodzi o rok 2013, to z danych¹ Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu wynika, że liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kaliszu w dniu 31 grudnia 2013 r. wynosiła 6 596 osób, w tym 3 553 kobiety, tj. 53,9%. W liczbach tych znajduje się 4 011 osób bezrobotnych zamieszkających w Kaliszu (w tym 2 153 kobiety, tj. 53,7%) oraz 2 585 bezrobotnych mieszkańców gmin należących do powiatu kaliskiego, w tym 1 400 kobiet, tj. 54,2%.

Ogólna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w grudniu 2013 r. była mniejsza o 115 osób, tj. o 1,7% w stosunku do stanu z grudnia 2012 r. i jest porównywalna do liczby zarejestrowanych bezrobotnych w październiku 1990 r. (7 001 osób).

Charakterystyczne cechy zbioru bezrobotnych powiatu kaliskiego to:

- przewaga bezrobotnych kobiet (53,9%),
- ponad połowa bezrobotnych bez wykształcenia średniego (55,6%),
- zdecydowana większość bezrobotnych bez prawa do zasiłku (87,4%),
- duży udział bezrobotnych poprzednio pracujących (85,7%).

Analizując stan bezrobocia na przestrzeni ostatniego roku zaobserwowano wzrost liczby bezrobotnych w następujących grupach:

- bez prawa do zasiłku - więcej o 124,
- liczba osób zwolnionych z przyczyn ekonomicznych – więcej o 127,
- niepełnosprawnych – więcej 37.

Spadek zaobserwowano wśród osób bezrobotnych w grupach:

- z prawem do zasiłku – mniej o 239 osób,
- kobiet – mniej o 36,
- mężczyzn – mniej o 79,
- osoby poprzednio pracujące – mniej 108,
- zamieszkali na wsi – mniej o 69,
- w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki – mniej o 70,
- bez wykształcenia średniego – mniej o 46 osób.

Wzrosły natomiast następujące grupy bezrobotnych zaliczanych do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy:

- osoby długotrwale bezrobotne – więcej o 295,
- kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka – więcej o 94,
- bezrobotni powyżej 50 roku życia – więcej o 5,

¹ Analiza Rynku Pracy Powiatu Kaliskiego, według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. – Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu, styczeń 2014

- bez kwalifikacji zawodowych – więcej o 163,
- osoby samotnie wychowujące, co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia – więcej o 97,
- osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia – więcej o 19,

Zmalała natomiast liczba osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy:

- do 25 roku życia – mniej o 92 osoby,
- bez doświadczenia zawodowego – mniej o 25.

Spadek bezrobocia w liczbach ogólnych na przestrzeni ostatniego roku wystąpił w ośmiu gminach należących do powiatu kaliskiego, najwięcej w gminie Lisków (mniej o 17,3%), w gminie Opatówek (mniej o 11,0%), w gminie Szczytniki (mniej o 7,2%), w gminie Godziesze (mniej o 6,4%), w gminie Koźminek (mniej o 4,8%), w gminie i mieście Stawiszyn (mniej o 4,0%), w gminie Blizanów (mniej o 1,4 %), w mieście Kaliszu (mniej o 1,1%).

Wzrost bezrobocia w liczbach ogólnych na przestrzeni ostatniego roku wystąpił na terenie 3 gmin powiatu kaliskiego. Najwyższa dynamika wzrostu miała miejsce w gminie Brzeziny (więcej o 16,8%), w gminie Ceków - Kolonia (więcej o 10,7%), w gminie Żelazków (więcej o 8,5%).

Natomiast ogólna liczba osób bezrobotnych w gminie Mycielin pozostała na tym samym poziomie.

Liczba bezrobotnych kobiet na przestrzeni 12 miesięcy spadła o 36. Spadek ten miał miejsce na terenie sześciu gmin, najwyższy spadek odnotowano w gminie Lisków (mniej o 17,7%), w gminie Opatówek (mniej o 11,2%), w gminie Blizanów (mniej o 10,2%), w gminie Koźminek (mniej o 6,3%), w gminie Godziesze (mniej o 5,6%), w gminie Szczytniki (mniej o 3,5%).

Wzrost liczby bezrobotnych kobiet wystąpił na terenie sześciu gmin, najwięcej w gminie Mycielin (więcej o 12,3%), w gminie Brzeziny (więcej o 10,2%), w gminie Żelazków (więcej o 7,4%), w gminie i mieście Stawiszyn (więcej o 5,8%), w gminie Ceków - Kolonia (więcej o 2,6%), w mieście Kaliszu (więcej o 0,1%).

Wzrost o 0,4 pkt. procentowego udziału kobiet w całym zbiorze bezrobotnych – przed rokiem kobiety stanowiły 53,5% wszystkich bezrobotnych, obecnie 53,9%.

Zmienił się poziom podziału bezrobotnych z prawem do zasiłku i bez prawa do zasiłku – wynosi odpowiednio 12,6% i 87,4% (przed rokiem 16,0% i 84,0%). Odnotowano spadek bezrobotnych uprawnionych do pobierania zasiłku o 3,4 pkt. procentowe.

W dniu 31 grudnia 2013 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych na wsi ogółem wynosiła 2 585 osób, w tym 1 400 kobiet, tj. 54,2%. Stanowili oni 39,2% całego zbioru bezrobotnych, przed rokiem 39,5%. W tej grupie bezrobotnych 304 osoby, tj. 11,8% uprawnionych było do pobierania zasiłku, co stanowiło 36,5% wszystkich zasiłkobiorców.

Z ogólnej liczby bezrobotnych zamieszkałych na wsi na koniec grudnia 2013 r. osób, w tym 197 kobiet posiadało gospodarstwo rolne, spośród nich 82 osoby, tj. 22,2% było uprawnionych do pobierania zasiłku.

Od stycznia do grudnia 2013 r. zarejestrowano 3 469 osób mieszkających na wsi, tj. 37,0% wszystkich nowo zarejestrowanych bezrobotnych. Wyrejestrowano natomiast 3 625 osób, tj. 38,2% skreślonych z ewidencji. Dla wyjaśnienia podaje się, że liczby omawiające mieszkańców wsi są mniejsze od liczb dot. powiatu ziemskiego, ponieważ nie obejmują mieszkańców miasta Stawiszyn.

Na koniec grudnia 2013 r. uprawnione do zasiłku były 833 osoby bezrobotne, w tym 413 kobiet, tj. 49,6%. Oznacza to spadek w tej grupie o 239 osób, tj. o 22,3% w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego i miał miejsce na terenie 9 jednostek administracyjnych naszego powiatu.

Największy spadek liczby bezrobotnych z prawem do zasiłku wystąpił na terenie gminy Lisków (mniej o 48,5% - 16 osób), w gminie Mycielin (mniej o 44,8% - 13 osób), w gminie Szczytniki (mniej o 40,5% - 15 osób), w gminie Koźminek (mniej o 37,5% - 12 osób), gminie i mieście Stawiszyn (mniej o 32,6% - 14 osób), w gminie Opatówek (mniej o 29,8% - 14 osób), w gminie Godziesze (mniej o 24,0% - 12 osób), w mieście Kaliszu (mniej o 22,5% - 154 osoby), w gminie Żelazków (mniej o 7,9% - 3 osoby).

Wzrost odnotowano w gminie Brzeziny - więcej o 7 osób, tj. o 36,8%, w gminie Ceków - Kolonia - więcej o 3 osoby, tj. 15,8%, w gminie Blizanów - więcej o 4 osoby, tj. 9,5 %.

W grupie kobiet pobierających zasiłek odnotowano spadek tej liczby o 101 osób, tj., o 19,6%, który odnotowano na terenie 8 gmin naszego powiatu, największy w gminie Koźminek (mniej o 53,3% - 8 osób), w gminie Szczytniki (mniej o 50,0 % - 6 osób), w gminie Lisków (mniej o 46,7% - 7 osób), w gminie Mycielin (mniej o 44,4 % - 4 osoby), w gminie Godziesze (mniej o 30,8% - 8 osób), w mieście Kaliszu (mniej o 22,1% - 77 osób), w gminie Opatówek (mniej o 16,7% - 3 osoby), w gminie i mieście Stawiszyn (mniej o 15,0% - 3 osoby).

Wzrost odnotowano w trzech gminach, największy w gminie Brzeziny (więcej o 62,5% 5 osób), w gminie Blizanów (więcej o 47,1% - 8 osób), w gminie Żelazków (więcej o 12,5% - 2 osoby). Natomiast na terenie gminy Ceków - Kolonia grupa kobiet z prawem do zasiłku pozostała na niezmiennym poziomie.

Aktywizacja osób bezrobotnych na terenie powiatu zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu oraz Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w przypadku osób, które są klientami pomocy społecznej. W ramach instrumentów kierowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu znalazły się w 2013 roku:

- **Oferty pracy** - od stycznia do grudnia 2013r. pracodawcy zgłosili ogółem 1 917 propozycji zatrudnienia, czyli o 320 tj. o 14,3% mniej niż przed rokiem. Najwięcej ofert było

skierowanych do osób w celu wykonywania prostych prac fizycznych. W dniu 31 grudnia 2013 r. Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu posiadał w dyspozycji ogółem 136 ofert pracy. Na jedno miejsce przypadało, zatem ogółem 48 bezrobotnych (przed rokiem 122).

• **Skierowanie do pracy:**

Różnymi formami zatrudnienia w 2013 r. objęto ogółem 4 269 osób bezrobotnych, w tym 2 321 kobiet, tj. 54,4%. W zależności od rodzaju zawartej umowy o pracę zatrudnienie osób bezrobotnych można zakwalifikować do grup według następującego podziału:

- praca niesubsydiowana - 3 748 osób, tj. 87,8%,
- prace interwencyjne - 97 osób, tj. 2,3%,
- roboty publiczne - 170 osób, tj. 4,0%,
- dotacje do podjęcia działalności gospodarczej - 132 osób, tj. 3,1%,
- zatrudnienie na dodatkowych miejscach pracy - 122 osób, tj. 2,8%.

Spośród wszystkich podejmujących pracę 3 923 osoby, tj. 91,9% tego zbioru to bezrobotni poprzednio pracujący. Osoby podejmujące pracę stanowiły 45,0% wszystkich osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych. W analogicznym okresie roku 2012 zatrudnienie znalazło 3 869 osób, a więc odnotowano w tym zakresie wzrost o 400 osób, tj. o 10,3%.

Tabela 27: Poszczególne formy aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

Program aktywizacji zawodowej	Liczba osób objętych programem**		Dynamika %
	I – XII 2012r.	I – XII 2013r.	
Szkolenie	273	154	56,4
Prace interwencyjne	99	147	148,5
Roboty publiczne	151	182	120,5
Prace społecznie użyteczne	346	138	39,9
Stáže	355	351	98,9
Przygotowanie zawodowe dorosłych	9	12	133,3
Dotacje na działalność gospodarczą	150	132	88,0
Zatrudnienie na dodatkowych miejscach pracy	117	122	104,3
Refundacje KRUS	2	7	350
Zwrot kosztów opieki nad osobą zależną	2	3	150
Badania lekarskie z tyt. Ustalenia zdolności do pracy	6	13	216,7
Program specjalny "Wiedza, * doświadczenie, zatrudnienie"	92	X	X
Program specjalny "Wracam do pracy" *	52	X	X
Program specjalny "Postaw na doświadczenie" *	52	X	X
Razem	1.706	1261	73,9

* - realizowane w 2012 r.

Tendencje wzrostowe wykazały prace interwencyjne, roboty publiczne, przygotowanie zawodowe dorosłych, zatrudnienie na dodatkowych miejscach pracy, refundacje KRUS, zwrot kosztów opieki nad osobą zależną, badania lekarskie z tyt. ustalenia zdolności do pracy.

** w tym osoby, które kontynuują program z poprzedniego roku

8. Stan i ocena szkolnictwa,

Jednym z elementów określających stan szkolnictwa jest współczynnik skolaryzacji. Analizując poziom nauczania w powiecie kaliskim należy ukazać także jego współczynnik skolaryzacji na poszczególnych etapach kształcenia, a także w odniesieniu do całego województwa i pozostałych powiatów. Współczynnik skolaryzacji to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej, jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. Współczynnik skolaryzacji np. dla poziomu szkoły podstawowej wyliczamy dzieląc liczbę wszystkich uczniów szkół podstawowych bez względu na wiek na początku danego roku szkolnego przez liczbę ludności w wieku 7-12 lat (wiek przypisany do tego poziomu) według stanu w dniu 31 XII tego samego roku. Wynik podajemy w ujęciu procentowym (źródło: GUS).

Na poziomie podstawowym współczynnik skolaryzacji dla całego województwa wielkopolskiego w 2012.r. wynosił 100,86%, w powiecie kaliskim – 93,32%; w powiecie jarocińskim – 101,27%, w powiecie kępińskim – 99,75%, w powiecie krotoszyńskim – 99,61%, w powiecie ostrowskim – 99,2%, w powiecie ostrzeszowskim – 99,51%, w powiecie pleszewskim – 97,13% a w powiecie konińskim – 94,81%. Jak widać na tym etapie edukacji najwyższy wskaźnik skolaryzacji występuje w powiecie jarocińskim, a najmniejszy w powiecie kaliskim.

Na poziomie szkoły gimnazjalnej współczynnik dla województwa w 2012.r. wynosił 102,21%, powiatu jarocińskiego 107,13%, powiatu kaliskiego 93,62%, powiatu kępińskiego 100,31%, powiatu krotoszyńskiego 104,37%, powiatu ostrowskiego 103,42%, powiatu ostrzeszowskiego 99,85%, powiatu pleszewskiego 103% i powiatu konińskiego 91,89%. Tu również powiat jarociński ma najwyższy współczynnik, a najniższy występuje w powiecie konińskim.

Tabela 28: Kształcenie ponadgimnazjalne możemy podzielić na kilka grup. Dane odnośnie współczynnika skolaryzacji zostały zawarte i uszeregowane w tabeli.

Jednostka terytorialna	Szkoły zasadnicze zawodowe (16-18 lat)	Licea ogólnokształcące	Szkoły zawodowe i ogólnozawodowe (16-18 lat)	Szkoły policealne (19-21lat)
Województwo wielkopolskie	19,73%	55,16%	45,83%	18,14%
Subregion kaliski	20,84%	50,20%	49,48%	13,59%
Subregion koniński	19,41%	49,73%	48,40%	14,56%
Subregion leszczyński	26,36%	47,52%	45,54%	13,06%
Subregion pilski	19,84%	48,15%	48,25%	14,91%
Subregion poznański	14,23%	27,35%	25,72%	2,02%

Źródło: Dane GUS, BDL.

Z danych wynika, że licea ogólnokształcące i szkoły zawodowe i ogólnozawodowe charakteryzują się największym wskaźnikiem skolaryzacji, a subregion kaliski wykazuje najwyższy poziom skolaryzacji w porównaniu do pozostałych subregionów województwa wielkopolskiego.

Poszczególne etapy kształcenia: charakterystyka

Wychowanie przedszkolne

Tabela 29: Ilościowe zestawienie przedszkoli na terenie powiatu.

Jednostka terytorialna	Ogółem	Oddziały	Miejsca	Dzieci
	2012	2012	2012	2012
	Obiekty	-	Miejsca	Osoba
WIELKOPOLSKIE	1027	4502,99	101304	99222
Subregion kaliski	207	806,50	19477	18697
Powiat kaliski	21	71,50	1730	1513
Blizanów	2	6,50	165	134
Brzeziny	1	6,00	122	122
Ceków-Kolonia	1	3,00	65	65
Godziesze Wielkie	3	11,00	273	220
Koźminek	1	6,00	150	123
Lisków	1	4,00	125	75
Mycielin	4	7,00	175	141
Opatówek	1	5,00	125	117
Stawiszyn	2	11,00	233	240

Stawiszyn - miasto	1	6,00	121	128
Stawiszyn - obszar wiejski	1	5,00	112	112
Szczytniki	3	6,00	150	147
Żelazków	2	6,00	147	129

Źródło: Dane GUS, BDL.

Poza przedszkolami na terenie powiatu występują także oddziały przedszkolne znajdujące się na terenie szkół podstawowych. W 2012.r. było ich łącznie 38 i uczęszczało do nich 735 dzieci. Przedszkola prowadzone i utrzymywane są przez samorządy gminne.

Tabela 30: Szkoły podstawowe w powiatach subregionu kaliskiego.

Jednostka terytorialna	Szkoła Podstawowa (liczba ogółem) 2012.r.	Uczniowie (liczba ogółem) 2012.r.	Nauczyciele (etat) 2012.r.
Powiat jarociński	32	4393	318,15
Powiat kaliski	56	4920	446,65
Powiat kępiński	29	3588	282,73
Powiat krotoszyński	36	4899	369,03
Powiat ostrowski	71	9403	730,10
Powiat ostrzeszowski	32	3482	290,99
Powiat pleszewski	32	3932	289,78

Źródło: Dane GUS, BDL.

Jak widać z powyższych danych najwięcej szkół podstawowych jest w powiecie ostrowskim - 71, najmniej w powiecie kępińskim – 29, a powiat kaliski ma ich 56. Zestawienie to należy porównać do lat ubiegłych, i tak w 2010.r. w powiecie kaliskim było ich 58, najmniej w powiecie kępińskim 30 a najwięcej tak jak w 2012.r. w powiecie ostrowskim aż 76. Największa liczba uczniów występuje na terenie powiatu ostrowskiego, najmniejsza w powiecie ostrzeszowskim. W 2010.r. do podstawówek uczęszczało: w powiecie ostrowskim – 9400, a powiecie ostrzeszowskim 3650, a w powiecie kaliskim 5165 uczniów. Ogólnie można zauważyć, że analogicznie do malejącej liczby uczniów maleje również liczba szkół.

Największe zatrudnienie wśród nauczycieli podstawówek w 2012.r. (zarówno pełnoetatowych jak i niepełno etatowych) wykazuje powiat ostrowski, a najmniejsze kępiński. W powiecie kaliskim wskaźnik ten wynosi 450 (etatu), porównując w 2011.r. w samym powiecie kaliskim było ich 492,05, a w ostrowskim 755,75.

Kolejnym etapem obowiązkowego kształcenia w Polsce są gimnazja. Na terenie powiatu kaliskiego funkcjonują 24 tego typu szkoły, najmniej jest ich w powiecie ostrzeszowskim – tylko 10, a najwięcej w powiecie ostrowskim – 30.

Porównując ubiegłe lata w 2010.r. w powiecie kaliskim stan ilościowy szkół był taki sam - 24, w ostrowskim 27, a w ostrzeszowskim 10. W 2012.r. w powiecie kaliskim do szkół gimnazjalnych uczęszczało 2743 uczniów, w kępińskim najmniej 1947, a najwięcej – analogicznie do gimnazjów w powiecie ostrowskim - 5294. Porównując w 2010.r. w kaliskim było 2954 gimnazjalistów, w ostrowskim 5754 a w kępińskim 2064. W tym przypadku wyraźnie widać tendencję malejącą wśród liczby uczniów, co jest spowodowane niskim przyrostem naturalnym związanym z niżem demograficznym. W całym powiecie kaliskim w 2012.r. było prawie 245 etatów nauczycielskich w szkołach gimnazjalnych, a w roku poprzednim (2011) było ich 257,06.

Tabela 31: Gimnazja w powiatach subregionu kaliskiego w 2012 roku.

Jednostka terytorialna	Gimnazja (liczba ogółem) 2012.r.	Uczniowie (ogółem) 2012.r.	Nauczyciele (etat) 2012.r.
Powiat jarociński	20	2614	208,80
Powiat kaliski	24	2743	244,87
Powiat kępiński	12	1947	153,7
Powiat krotoszyński	20	2867	204,25
Powiat ostrowski	30	5294	409,65
Powiat ostrzeszowski	10	1996	157,15
Powiat pleszewski	16	2263	164,37

Źródło: Dane GUS, BDL.

Tabela 32: Wskaźniki komputeryzacji w szkołach podstawowych i gimnazjach w powiecie kaliskim.

Jednostka terytorialna	Udział % szkół wyposażonych w komputery z dostępem do Internetu 2012.r. <i>Szkoła podstawowa</i>	Uczniowie (ogółem) przypadający na jeden komputer z dostępem do Internetu 2012.r. <i>Szkoła podstawowa</i>	Udział % szkół wyposażonych w komputery z dostępem do Internetu 2012.r. <i>Gimnazjum</i>	Uczniowie (ogółem) przypadający na jeden komputer z dostępem do Internetu 2012.r. <i>Gimnazjum</i>
Powiat jarociński	96,77	6,81	76,47	6,02
Powiat kaliski	92,86	6,88	66,67	9,49
Powiat kępiński	100	7,71	81,82	11,44
Powiat krotoszyński	93,94	11,69	68,75	14,86
Powiat ostrowski	90	9,02	85,71	10,05
Powiat ostrzeszowski	87,1	8,4	100	9,9
Powiat pleszewski	93,55	7,9	80	10,57

Źródło: Dane GUS, BDL.

W porównaniu do 2012.r. w 2010.r. wskaźnik komputeryzacji dla szkół podstawowych (udział % szkół wyposażonych w komputery z dostępem do Internetu)) wyniósł w powiecie kaliskim 93,10%, a na jeden komputer przypadało na 7,84 ucznia. Analizując powyższe dane można wysunąć następujące ogólne wnioski:

- udział procentowy szkół wyposażonych w komputery z dostępem do internetu wzrósł lub pozostał na prawie niezmiennym poziomie.
- w powiecie kaliskim zmalała liczba uczniów przypadająca na jeden komputer.

W gimnazjach sytuacja wyglądało nieco inaczej, w 2010.r. w powiecie kaliskim wskaźnik komputeryzacji dla gimnazjów wyniósł 79,17%, a na jeden komputer w gimnazjum przypadało 9,17 ucznia.

Podsumowując, udział procentowy szkół wyposażonych w komputery z dostępem do Internetu w gimnazjach zmalał w porównaniu do 2010.r., a liczba uczniów przypadających na jeden komputer w powiecie kaliskim nieznacznie wzrosła.

Tabela 33: Wskaźniki komputeryzacji w szkołach ponadgimnazjalnych (łącznie).

Jednostka terytorialna	Udział szkół wyposażonych w komputery z dostępem do Internetu (%) 2012.r.	Uczniowie (ogółem) przypadający na jeden komputer z dostępem do Internetu 2012.r. (%)
Powiat jarociński	55,6	10,59
Powiat kaliski	50	3,83
Powiat kępiński	80	8,83
Powiat krotoszyński	62,5	7,34
Powiat ostrowski	56,5	10,38
Powiat ostrzeszowski	50	8,15
Powiat pleszewski	70	10,47

Źródło: Dane GUS, BDL.

W 2010.r. w powiecie kaliskim udział szkół wyposażonych w komputer z dostępem do Internetu wyniósł - 66,7%, w powiecie kępińskim 83,3% w powiecie ostrowskim 50%, a w powiecie pleszewskim 70%. W tym samym czasie w powiecie kaliskim na jeden komputer z dostępem do internetu przypadało 5,59 ucznia, w ostrowskim 11,81, w pleszewskim 11,28. Na terenie powiatu ostrowskiego w 2012.r. funkcjonowało najwięcej, bo 8 liceów ogólnokształcących w tym 5 było prowadzonych przez samorząd powiatowy, najmniej tego typu szkół było w powiatach: kaliskim (1 prowadzony przez samorząd powiatowy), pleszewskim, ostrzeszowskim i kępińskim – 2, porównując w 2010.r. najwięcej było również w powiecie ostrowskim – 8, a najmniej w powiecie kaliskim – 1.

Analogicznie do ilości szkół najwięcej uczniów uczęszczało do szkół w powiecie ostrowskim - 2625 a najmniej w powiecie kaliskim – 129. Zestawiając te dane z 2010.r. w powiecie ostrowskim do liceów uczęszczało 2894 a najmniej w powiecie kaliskim – 48.

Tabela 34: Licea ogólnokształcące.

Jednostka terytorialna	Liceum (liczba ogółem) 2012.r.	Uczniowie (liczba ogółem) 2012.r.	Nauczyciele (etat) 2012.r.
Powiat jarociński	4	1120	74,14
Powiat kaliski	2	129	4,07
Powiat kępiński	2	724	63,44
Powiat krotoszyński	5	952	64,55
Powiat ostrowski	8	2625	138,10
Powiat ostrzeszowski	2	592	39,56
Powiat pleszewski	2	563	34,41

Źródło: Dane GUS, BDL

Tabela 35: Technika ogólnokształcące i Zasadnicze Szkoły Zawodowe.

Jednostka terytorialna	Technikum (liczba ogółem) 2012.r.	Technikum-Uczniowie (liczba ogółem) 2012.r.	Zasadnicze Szkoły Zawodowe (liczba ogółem 2012.r.)	Zasadnicze Szkoły Zawodowe-Uczniowie (liczba ogółem 2012.r.)
Powiat jarociński	3	1353	2	514
Powiat kaliski	2	619	2	63
Powiat kępiński	2	819	1	453
Powiat krotoszyński	5	1273	4	658
Powiat ostrowski	6	2396	7	1197
Powiat ostrzeszowski	2	1112	2	439
Powiat pleszewski	3	745	3	535

Źródło: Dane GUS, BDL.

W 2010.r. na terenie powiatu kaliskiego istniały 3 technika dla młodzieży, do których uczęszczało 819 uczniów i 2 zasadnicze szkoły zawodowe z 162 uczniami. Porównując w tym samym czasie w powiecie ostrowskim było 6 szkół technicznych z 2536 uczniami i 7 zasadniczych szkół zawodowych z 1421 wychowankami.

Tabela 36: Zdawalność egzaminów maturalnych w szkołach ponadgimnazjalnych w tym w liceach.

Jednostka terytorialna	Szkoły ponadgimnazjalne zawodowe (%) 2012.r.	Licea ogólnokształcące 2012.r. (%)
Powiat jarociński	86,3	94,7
Powiat kaliski	72,2	93,8
Powiat kępiński	86,1	97,5
Powiat krotoszyński	80,4	96,9
Powiat ostrowski	74,4	89,8
Powiat ostrzeszowski	89,1	92,8
Powiat pleszewski	83,2	96,1

Źródło: Dane GUS, BDL.

Zestawiając powyższe z danymi z 2010.r. widać wzrost zdawalności w obrębie szkół ponadgimnazjalnych zawodowych np. w powiecie kaliskim z 64,8% w 2010.r. do 72,2% w 2012.r., a w powiecie kępińskim z 68,6% do 86,1%. W liceach ogólnokształcących sytuacja wygląda podobnie: w powiecie kaliskim nastąpił wzrost zdawalności z 85,3% w 2010.r. do 93,8% w 2012.r.

Szkolnictwo wyższe:

Na terenie subregionu kaliskiego funkcjonują 2 uczelnie wyższe, w całym województwie wielkopolskim jest ich 40. Poza tym w regionie znajdują się również jednostki zamiejscowe – w województwie jest ich 25, a w samym subregionie kaliskim 8. W ramach nauki można wybrać ofertę z kilku kierunków: studia pedagogiczne, zawodowe, inżynierskie, rolnicze, medyczne, ekonomiczne, techniczne, artystyczne, teologiczne.

Warto także zwrócić uwagę na zmniejszającą się liczbę studentów, w 2010.r. w województwie wielkopolskim studiowało 164198 osób, w subregionie kaliskim było ich 10868, w subregionie konińskim 7895, leszczyńskim 6485, pilskim 3888, w poznańskim 1422 i w samym subregionie – mieście Poznań 133640. Spadek liczby studentów może być spowodowany zarówno migracjami między miastami jak również zwiększającym się poziomem bezrobocia, spadkiem renomy studiowania, czy osłabieniem pozycji absolwenta na współczesnym rynku pracy.

Obecnie na terenie powiatu kaliskiego znajduje się oddział Wyższej Szkoły Informatyki i Umiejętności z Łodzi, która ma swoją siedzibę w Opatówku. Szkoła ta oferuje następujące kierunki kształcenia:

- Informatyka, Pedagogika, Praca Socjalna – studia 1 stopnia
- Pedagogika – studia 2 stopnia
- Studia Podyplomowe dla Nauczycieli

Źródło: Dane GUS, BDL i strona internetowa Wyższej Szkoły Informatyki i Umiejętności w Łodzi

9. Pomoc społeczna,

W kontekście pomocy społecznej, dostępności do świadczeń medycznych, poziom tych usług oraz stan zdrowia mieszkańców, stanowi istotny miernik atrakcyjności obszaru do zamieszkania.

Głównym zadaniem pomocy społecznej jest podejmowanie działań mających na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb pojedynczych osób bądź i całych rodzin. Pomoc taka powinna być ukierunkowana w taki sposób, by ułatwić podopiecznym nowy start i pomóc im odnaleźć się w nowych dla nich warunkach życia, czy to w społeczeństwie, czy na rynku pracy.

Na terenie powiatu funkcjonuje kilka placówek, które bezpośrednio zajmują się problemem pomocy społecznej na terenie powiatu kaliskiego, należą do nich m.in. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (znajdujące się przy Starostwie Powiatowym), Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej i Dom Dziecka, Warsztat Terapii Zajęciowej w Gminie Koźminek, czy też Zakład Aktywności Zawodowej w Swobodzie (Gmina Lisków) podlegający gminie. Jednostkami podległymi bezpośrednio samorządowi powiatowemu są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Liskowie, Dom Pomocy Społecznej w Liskowie i Dom Dziecka w Liskowie.

Tabela 37: Placówki całodobowej i dziennej pomocy społecznej osobom samotnym, niepełnosprawnym lub/i w podeszłym wieku i liczba mieszkańców na terenie powiatu kaliskiego w latach 2010 – 2012.

	2010	2011	2012
Placówki z filiami (łącznie), w tym:	2	2	2
Domy pomocy społecznej	1	1	1
Miejsca (łącznie z filiami)	50	52	55
Mieszkańcy (łącznie z filiami)	45	52	55

Źródło: Dane GUS, BDL.

1. **Dom Pomocy Społecznej w Liskowie.** Dom ten posiada 40 miejsc przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku. Dom jest dwu piętrowy wyposażony w windę i przystosowany dla osób niepełnosprawnych, posiada kuchnię, gabinet zabiegowy, salon, łazienki, sale terapii zajęciowej i sale rehabilitacyjną. Dom w Liskowie pełni znaczącą rolę w zaspokajaniu potrzeby całodobowej opieki i pielęgnacji osób starszych.
2. **Środowiskowy Dom Samopomocy im. Jana Pawła II w Liskowie** jest ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla osób, które z powodu niepełnosprawności intelektualnej lub choroby psychicznej mają trudności z prawidłowym funkcjonowaniem w środowisku rodzinnym i społecznym. Są to osoby z problemem akceptacji i adaptacji. Placówka dysponuje 15 miejscami pomocy i opieki całodobowej i 35 miejscami pomocy w dni robocze. Głównym zadaniem stawianym przed kadra jest podnoszenie jakości życia i zapewnienie oparcia w sytuacjach kryzysowych dla swoich podopiecznych. Działania nakierowane są m.in. na podnoszenie umiejętności interpersonalnych, umiejętności gospodarowania swoimi zasobami, wolnym czasem itp.

W placówkach tych koszt utrzymania jednego podopiecznego wygląda następująco:

- Płatność za pobyt dzienny wynosi 5 %kwoty dochodu, dla uczestników pobytu całodobowego wynosi 70% dochodu.
- Dla osób samotnie gospodarujących dochód przekracza 1355,00zł (542zł x 250%), a dla osób w rodzinie dochód w rodzinie przekracza 1140,00zł (456zł x 250%).

3. **Dom Dziecka w Liskowie** to placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego, która zapewnia dziecku całodobową opiekę wychowawczą oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby: emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne oraz religijne. W budynku jest 30 miejsc dla dzieci i młodzieży, utrzymanie jednego wychowanka przebywającego całodobowo w Domu Dziecka w 2014.r. kosztuje 4539,66 zł. Zadaniem placówki jest obok wychowania podopiecznych również współpraca z biologicznymi rodzicami, poszukiwanie rodzin zastępczych, współpraca z pozostałymi ośrodkami pomocy społecznej w tym także z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, organizowanie kolonii, zimowisk, imprez okolicznościowych oraz rozwijanie pasji i zainteresowań dzieci poprzez różnego rodzaju kółka zainteresowań czy warsztaty.

4. **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie** znajdujące się przy Starostwie Powiatowym w Kaliszu. Zadania placówki – własne lub zlecone mają na celu wspieranie osób niepełnosprawnych i osób o szczególnej sytuacji rodzinnej. Główne działania skupiają się na:

- opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej,
- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców,
- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo- wychowawczych i w rodzinach zastępczych, pomoc w ich dalszej nauce i usamodzielnianiu się,
- inne wynikające z zadań statutowych placówki.

5. **Placówki opiekuńczo-wychowawcze** typu rodzinnego w Brzezinach i Opatówku.

Są to jednostki tzw. Rodziny-instytucje, mają za zadanie sprawowanie opieki i nadzoru, ale również wychowanie w rodzinnej, ciepłej atmosferze. W Domu w Brzezinach mieszka 8 dzieci, w Opatówku 5. Długość ich pobytu uzależniona jest m.in. od ich sytuacji rodzinnej (i powrotu do rodziny), ewentualnego usamodzielnienia, czy adopcji. Koszt utrzymania jednego dziecka w placówce w Brzezinach wynosi 2017,37, a w Opatówku 2337,69 zł, poza tym ośrodki dofinansowywane mają remonty, opiekę lekarską podopiecznych, bieżące funkcjonowanie i utrzymanie budynków. Placówki nadzorowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Urząd Wojewódzki i Sąd Rodzinny.

Tabela 38: Gospodarstwa domowe korzystające z środków pomocy społecznej na terenie powiatu kaliskiego, w subregionie i w całym województwie na przestrzeni 2011-2012.r.

Jednostka terytorialna	Gosp. Domowe	Osoby w gosp. domowych	Udział osób w gosp. domowych w ludności ogółem	Gosp. domowe	Osoby w gosp. domowych	Udział osób w gosp. domowych w ludności ogółem
	2012	2012	2012	2011	2011	2011
	Gosp. dom.	Osoba	%	Gosp. dom.	Osoba	%
Województwo	97713	257780	7,5	95830	256875	7,4
Podregion - kaliski	20208	55587	8,3	19736	55453	8,2
Powiat kaliski	2039	6388	7,7	2231	7084	8,6
Blizanów	268	847	8,8	265	834	8,7
Brzeziny	229	622	10,7	253	709	12,1
Ceków-Kolonia	88	273	5,7	95	303	6,4
Godziesze Wielkie	220	739	8,2	241	899	10,1
Koźminek	176	589	7,8	163	492	6,5
Lisków	182	648	12,0	151	514	9,5
Mycielin	136	422	8,6	145	454	9,3
Opatówek	220	639	5,9	214	660	6,2
Stawiszyn	127	351	4,8	180	473	6,5
Szczytniki	173	555	7,0	212	671	8,4
Żelazków	220	703	7,5	312	1075	11,7

Źródło: Dane GUS, BDL

Tabela 39: Zasiłki rodzinne i kwoty świadczeń rodzinnych w 2011 i 2012.r

Jednostka terytorialna	Zasiłki rodzinne	Zasiłki rodzinne	Kwota świadczeń rodzinnych	
	2012	2011	2012	2011
	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Tys. Zł	Tys. Zł
WIELKOPOLSKIE	127109	140696	731190	735854
Subregion Kaliski	30887	34572	159663	163036
Powiat kaliski	4858	5225	21119	21406
Blizanów	406	459	1861	1974
Brzeziny	478	496	2004	1960
Ceków-Kolonia	267	299	1075	1150
Godziesze Wielkie	552	614	2472	2513

Koźminek	506	540	2096	2126
Lisków	403	410	1711	1703
Mycielin	314	331	1347	1389
Opatówek	469	520	2540	2449
Stawiszyn	380	418	1697	1738
Szczytniki	576	608	2371	2349
Żelazków	471	511	1945	2055

Źródło: Dane GUS, BDL

Tabela 40: *Dzieci*, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem na przestrzeni 2011-2012.r.

Jednostka terytorialna	Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem	Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem
	2012	2011
	Osoby	Osoby
WIELKOPOLSKIE	246297	270985
Subregion kaliski	59235	65586
Powiat kaliski	9190	9887
Blizanów	776	869
Brzeziny	898	935
Ceków-Kolonia	498	552
Godziesze Wielkie	1076	1164
Koźminek	967	1019
Lisków	734	772
Mycielin	581	632
Opatówek	949	1125
Stawiszyn	684	754
Szczytniki	1078	1159
Żelazków	901	981

Źródło: Dane GUS, BDL.

Analizując poniższe dane dotyczące udziału osób w poszczególnych grupach wiekowych, które korzystają z pomocy społecznej, wyraźnie można zauważyć, że największą grupą korzystającą z tego rodzaju pomocy są osoby w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 41: Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w poszczególnych grupach wiekowych.

J.s.t.	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w gospodarstwach domowych w ogólnej liczbie osób w tym wieku	Udział osób w wieku produkcyjnym w gospodarstwach domowych w ogólnej liczbie osób w tym wieku	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w gospodarstwach domowych w ogólnej liczbie osób w tym wieku
	2012	2012	2012
	%	%	%
Wielkopolska	13,8	6,5	3,5
Subregion Kaliski	15,9	7,3	3,0
Powiat kaliski	13,2	7,4	2,3

Źródło: Dane GUS, BDL.

10. Ochrona zdrowia,

Kolejnym istotnym zadaniem powiatu są działania z zakresu ochrony zdrowia mieszkańców, w tym organizacja działań profilaktycznych, realizacja krajowych programów zdrowotnych, tworzenie i utrzymywanie placówek medycznych, ambulatoryjnych świadczących usługi z zakresu opieki zdrowotnej.

W obrębie powiatu kaliskiego znajdują się trzy wojewódzkie szpitale:

- Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie,
- Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy,
- Wojewódzki Szpital Zespolony im. Ludwika Perzyny.

Na terenie powiatu funkcjonują przychodnie:

1. Humieja & Pokojowy MEDICAL - CENTER
62-874 Brzeziny, ul. 1000-Lecia 10
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Podstawowej i Specjalistycznej MED.-COR
62-874 Brzeziny, ul. Krawczykowskiego 4
3. Zakład Podstawowej i Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej "Ceków" s.c.
62 - 834 Ceków 17
4. Przychodnia Lekarska w Stawiszynie
62-820 Stawiszyn Starościńska 11

5. Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej
62-830 Zbiersk
6. Ośrodek Zdrowia
62-814 Blizanów
7. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
62-862 Iwanowice ks. Kordeckiego 2, gmina Szczytniki
8. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Korzeniewie (Gmina Mycielin) z filią w Dzierzbiniu
9. NZOZ Poradnia Stomatologiczna Joanna Nowosielska – Dmitrowicz w Korzeniewie (Gmina Mycielin)
10. Ośrodek Zdrowia
62-872 Godziesze Wielkie
11. Ośrodek Zdrowia
62-812 Jastrzębniki, gmina Blizanów
12. Ośrodek Zdrowia
62-831 Korzeniew 116, gmina Mycielin
13. Ośrodek Zdrowia
62-840 Koźminek Kopernika 10
14. Ośrodek Zdrowia
62-850 Lisków Ogrodowa 5
15. Ośrodek Zdrowia
62-860 Opatówek Kościelna 13
16. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
62-865 Staw Ogrodowa 6, gmina Szczytniki
17. Zakład Rehabilitacji Leczniczej
62-850 Lisków ks. Blizińskiego 44

Poniższe tabele ukazują rozłożenie (w poszczególnych gminach) różnego rodzaju obiektów medycznych znajdujących się na terenie powiatu kaliskiego i świadczących usługi z zakresu ochrony zdrowia, bądź profilaktyki.

Tabela 42: Rozłożenie placówek medycznych i rodzajów świadczonych przez nie usług oraz udzielonych w ramach nich porad.

	Zakłady opieki stacjonarnej Ogółem	Porady lekarskie ogółem	Praktyki lekarskie na wsiach
Jednostka terytorialna		Ogółem (ambulatoryjna opieka zdrowotna)	Ogółem
		2012	2012
	Obiekty	Ilość	Obiekty
WIELKOPOLSKIE	1801	23118393	195
Subregion kaliski	296	4180260	57
Powiat kaliski	22	278751	14
Blizanów	2	25202	3
Brzeziny	2	26849	2
Ceków-Kolonia	2	15928	0
Godziesze Wielkie	2	25844	2
Koźminek	2	22615	1
Lisków	2	18831	1
Mycielin	3	21043	0
Opatówek	2	35224	0
Stawiszyn	2	52086	1
Stawiszyn - miasto	1	39002	0
Stawiszyn - obszar wiejski	1	13084	1
Szczytniki	2	20595	2
Żelazków	1	14534	2

Źródło: Dane GUS, BDL.

Tabela 43: Liczba aptek i punktów aptecznych oraz ich wskaźnik dla poszczególnej gminy.

Jednostka terytorialna	Apteki	Ludność na aptekę ogólnodostępną
	2012	2012
	Obiekty	Osoba
WIELKOPOLSKIE	1137	3045
Subregion kaliski	189	3562
Powiat kaliski	18	7495
Brzeziny	1	5824
Godziesze Wielkie	2	4531
Koźminek	1	7552
Lisków	2	2689
Mycielin	1	4920
Opatówek	3	3590
Stawiszyn – obszar wiejski	2	7234
Stawiszyn - miasto	2	1585
Szczytniki	2	3983
Ceków - Kolonia	2	2400

Źródło: Dane GUS, BDL, Starostwo Powiatowe w Kaliszu

Na terenie powiatu kaliskiego realizowane są programy i akcje profilaktyczne:

Programy:

- Realizacja Narodowego Programu Zdrowia,
- „ Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego” (PCPR Kalisz 2011, Gmina Blizanów na lata 2012-2015, Gmina Opatówek na lata 2014-2015, Gmina Brzeziny),
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Gmina Brzeziny),
- Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (Gmina Brzeziny),

Prowadzone akcje profilaktyczne:

- współpraca z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Kalisz w ramach organizacji konkursów dla młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych z zakresu promocji zdrowia (Powiatowe Centrum Pomoc Rodzinie w Kaliszu),
- program dotyczący rozwoju kultury fizycznej i sportu w szkołach tzw. SKS-y, na boiskach „Orlik”,
- koło emerytów,

- profilaktyka, połączona z badaniami: układu krążenia, raka szyjki macicy, raka piersi, badania PSA i krwi utajonej w kale, badania rentgenowskie połączone z badaniami spirometrycznymi układu krążenia, badania mammograficzne, badania poziomu cholesterolu, prześwietlenia płuc,
 - likwidacja źródeł azbestu,
 - pogadanki prowadzone przez szkolne koła PCK,
 - pokaz zasad udzielania pierwszej pomocy w sposób praktyczny na Turnieju Rowerowym,
 - profilaktyka w szkołach, ośrodkach zdrowia, dla mieszkańców gmin dot. zdrowego żywienia i przeciwdziałania otyłości; higieny osobistej, higieny jamy ustnej i przeciwdziałania próchnicy; program przeciwdziałania spożywania alkoholu, narkotyków i palenia tytoniu; zdrowego odżywiania, zajęcia logopedyczne, zajęcia z psychologiem, zajęcia sportowe, zajęcia zwiększające aktywność osób starszych, badania okulistyczne
 - akcje profilaktyczne w zakresie badań poziomu cholesterolu, badanie rentgenowskie połączone z badaniem spirometrycznymi układu oddechowego, badanie mammograficzne, badanie PSA i krwi utajonej w kale, badania cytologiczne, prelekcje o zdrowiu (schorzenia kręgosłupa, cukrzyca), badanie słuchu, prześwietlenie płuc,
 - dożywianie dzieci w szkołach,
- Źródło: PCPR w Kaliszu, gminy powiatu kaliskiego

11. Organizacje pozarządowe na terenie powiatu kaliskiego

Działalność mieszkańców danego obszaru w różnego rodzaju organizacjach pozarządowych świadczy o zainteresowaniu problemami publicznymi oraz wskazuje na gotowość poświęcenia wolnego czasu i kompetencji na sprawy społeczne i dlatego stanowi istotny miernik partycypacji obywatelskiej.

Filarem rozwoju społeczeństwa obywatelskiego jest istnienie i uczestnictwo obywateli w organizacjach pozarządowych. W 2012 roku w Polsce zarejestrowanych było 72 tys. stowarzyszeń i 11 tys. fundacji, ale zaledwie 60-70% z nich działa aktywnie w sposób ciągły. Dodatkowo od '89 diametralnie spadł poziom skłonności stowarzyszania się z 30,5% w 1989 roku do 13,7% w 2013 i zajmujemy ostatnie miejsce w Europie pod tym względem.

Wskaźnik przedstawiający fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. Mieszkańców. W ramach tej kategorii powiat kaliski jest lepszy od Kalisza, i występuje na poziomie powiatu ostrowskiego. Liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w roku 2012 wynosiła 249, z czego najwięcej było w Blizanowie (40) oraz Opatówku (31).

Tabela 44: Fundacje i stowarzyszenia w 2012 roku – wskaźnik.

Jednostka terytorialna	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców
Powiat jarociński	37
Powiat kaliski	30
Powiat kępiński	31
Powiat krotoszyński	31
Powiat ostrowski	30
Powiat ostrzeszowski	37
Powiat pleszewski	38
Powiat m. Kalisz	29

Źródło: GUS - BDL

Starostwo Powiatowe w Kaliszu posiada uchwalony w 2009 r. „Program współpracy Powiatu Kaliskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2010 rok”. Głównym celem Programu jest budowanie partnerstwa między Samorządem Powiatu Kaliskiego i organizacjami pozarządowymi działającymi na jego terenie. Służyć temu będzie wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ważnych celów społecznych.

Celem Programu jest ponadto określenie czytelnych zasad współpracy Powiatu z organizacjami pozarządowymi przede wszystkim w zlecaniu im do realizacji zadań publicznych będących jednocześnie zadaniami Powiatu.

Na terenie Powiatu kaliskiego funkcjonują m.in. stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, które uzupełniają działalność władz samorządowych w różnych jej obszarach.

Rejestr Stowarzyszeń działających na terenie powiatu kaliskiego

Lp.	Nazwa Stowarzyszenia	Siedziba
1.	Abstynencki Klub Wzajemnej Pomocy „Jutrzenka” w Opatówku	62-860 Opatówek ul. Poprzeczna 2
2.	Wiejskie Stowarzyszenie Działające na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem Łatwiej” w Koźminku	62-840 Koźminek ul. Kościuszki 7
3.	Gminne Towarzystwo Dzieci i Osób Niepełnosprawnych w Liskowie	62-850 Lisków ul. Ks. Błazińskiego 27
4.	Inicjatywa na rzecz budowy hali sportowej „Budujmy Razem” w Tłokini Wielkiej	Tłokinia Wielka 87 62-860 Opatówek
5.	Stowarzyszenie działające na rzecz społeczności lokalnej „Tu i Teraz” w Koźminku	62-840 Koźminek ul. Kościuszki 7
6.	Towarzystwo Przyjaciół Opatówka w Opatówku	62-860 Opatówek Pl. Wolności 18
7.	Towarzystwo Miłośników Stawiszyna	62-820 Stawiszyn ul. Zamkowa 1

8.	Zrzeszenie Producentów Rolnych „Prosna” w Szczytnikach	62-865 Szczytniki (siedziba w UG Szczytniki)
9.	Stowarzyszenie Wychowanków Zespołu Szkół Rolniczych w Opatówku	62-860 Opatówek ul. Parkowa 1
10.	Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego Gminy Koźminek	62-840 Koźminek ul. Kościuszki 7
11.	Stowarzyszenie „Pro medica” w Godzieszach Wielkich	62-872 Godziesze Wielkie ul. Kaliska 2
12.	Stowarzyszenie Dzieci Specjalnej Troski w Mycielinie	62-831 Korzeniew Kuszyn 43
13.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Brzeziny	62-874 Brzeziny ul. 1000-lecia 8
14.	Stowarzyszenie Producentów Rolnych „Kłos” w Radliczycach	62-865 Szczytniki Radliczyce 76
15.	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Dar Serca” w Opatówku	62-860 Opatówek pl. Wolności 14
16.	Stowarzyszenie Producentów Trzody Chlewnej „Lider” w Koźminku	62-840 Koźminek ul. Kościuszki 7/32
17.	Stowarzyszenie Arkadia Polania Słowińskiego Centrum Ochrony Zdrowia Ludzkiego i Ziemi im. Ks. Stanisława Staszica w Popowie	Popów 59 62-865 Szczytniki
18.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju wsi Janków i okolic „Promyk” w Jankowie	62-814 Blizanów Janków 78
19.	Stowarzyszenie „Mała Szkoła” na Rzecz Ekorozwoju w Lipem	62-814 Blizanów Lipe 20
20.	Towarzystwo Inicjatyw Wiejskich im. Ks. W. Blizińskiego w Liskowie	62-850 Lisków ul. Ks. Blizińskiego 56
21.	Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych Ziemi Kaliskiej w Cekowie	Ceków 7 62-834 Ceków Kolonia
22.	Stowarzyszenie Nasze Kaliskie w Żelazkowie	62-817 Żelazków 114A
23.	Stowarzyszenie „Klub Jeździecki Kaja” w Cekowie - Kolonii	62-834 Ceków – Kolonia 18
24.	Stowarzyszenie Ludzi Dobrej Woli Ziemi Kaliskiej w Opatówku	62-860 Opatówek ul. Kościelna 1
25.	Stowarzyszenie „Nadzieja na lepsze jutro” w Liskowie	62-850 Lisków ul. Twórców Liskowa 3
26.	Stowarzyszenie Mieszkańców Gminy Opatówek	62-860 Opatówek Cienia I nr 41
27.	Stowarzyszenie na Rzecz Edukacji Dzieci i Młodzieży w Kakawie Starej	62-872 Godziesze Wielkie Kakawa Stara 57
28.	Stowarzyszenie „POMOST” w Koźminku	62-840 Koźminek ul. Kościuszki 13/7
29.	Ogólnopolski Ruch Ochrony Praw Obywatelskich i Walki z Korupcją – Oddział Terenowy w Zbiersku-Cukrowni	62-830 Zbiersk-Cukrownia 80/7 gm. Stawiszyn
30.	Stowarzyszenie „Rozwijajmy skrzydła” w Szczytnikach	62-862 Iwanowice ul. Kordeckiego 11 gm. Szczytniki

31.	Stowarzyszenie na rzecz dzieci i młodzieży „Fantazja” w Piotrowie	Piotrów 65 gm. Blizanów
32.	Stowarzyszenie LDG7 Kraina Nocy i Dni w Koźminku	62-840 Koźminek ul. Kościuszki 7
33.	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Janków Drugi	62-814 Blizanów 41
34.	Stowarzyszenie „Jestem” w Liskowie	62-850 Lisków ul. Ks. Błazińskiego 96
35.	Stowarzyszenie Byłych Junaków Powszechniej Organizacji „Służba Polsce” w Kaliszu	62-860 Opatówek ul. Kościelna 2
36.	Stowarzyszenie 4 Angels w Stawiszynie	62-820 Stawiszyn ul. Garbarska 2
37.	Stowarzyszenie „Kamyczek” w Kamieniu	Kamień 100 gm. Ceków – Kolonia
38.	Stowarzyszenie inicjatyw społeczno-gospodarczych „Gmina Ceków Razem” w Cekowie – Kolonii	Ceków – Kolonia 17a
39.	Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „Nasze Dzieci” w Biernatkach	Biernatki 18 62-817 Żelazków
40.	Stowarzyszenie „Aktywni dla Małgowa”	Małgów 11 62-850 Lisków
41.	Stowarzyszenie „Za rękę z Papieżem” w Dębie	Dęba 17C 62-817 Żelazków
42.	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Goliszewie	Goliszew 76A 62-817 Żelazków
43.	Stowarzyszenie „Nasz Szadek” w Szadku	Szadek 17A 62-834 Ceków
44.	Stowarzyszenie „Za miastem” w Kokaninie	Kokanin 51 62-817 Żelazków
45.	Stowarzyszenie „Ludzie Internetu” w Brzezinach	62-874 Brzeziny ul. Polna 6 m.1
46.	Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Blizanów	Blizanów Drugi 5A 62-814 Blizanów
47.	Stowarzyszenie „Koło Gospodyń Wiejskich w Lipem”	Lipe 45 62-814 Blizanów
48.	Rychnowskie Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży w Rychnowie	Rychnów 16 62-814 Blizanów
49.	Stowarzyszenie „Odnova razem dla Gminy” w Gadowie	Gadów 50 62-831 Korzeniew
50.	Stowarzyszenie Miłośników Historii „ODYN” w Pawłótku	Pawłówek 62h 62-800 Kalisz
51.	Stowarzyszenie „Nasz Dąb” w Morawinie	Morawin 27 62-834 Ceków
52.	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Jarantów „Od Przedszkolaka do Żaka” w Jarantowie	Jarantów 47 62-814 Blizanów
53.	Stowarzyszenie „Jak w rodzinie” w Godzieszach Wielkich	62-872 Godziesze Małe ul. Rynek 7
54.	Stowarzyszenie „Ludzie dla przyszłości” w Kosmowie - Kolonii	62-834 Ceków 46
55.	Stowarzyszenie „Stawiszyn – moje miasto moja gmina” w Stawiszynie	62-820 Stawiszyn ul. Szkolna 8

56.	Stowarzyszenie Cekowiz 12112	Ceków – Kolonia 2 (lokal ZS) 62-834 Ceków
57.	Stowarzyszenie dla Szałego	62-860 Opatówek Szałe ul. Jagodowa 15
58.	Stowarzyszenie Działamy Razem	Pyczek 12 52-850 Lisków
59.	Stowarzyszenie Artystyczne Sztuk - Puk ! w Koźminku	ul. Słowackiego 5 62-840 Koźminek
60.	Stowarzyszenie "Aktywni dla wszystkich" w Mycielinie	Korzeniew 8/2 62-831 Korzeniew
61.	Stowarzyszenie "Stawiszyn tworzy wspólnotę" w Stawiszynie	62-820 Stawiszyn ul. Targowa 2

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kaliszu

Rejestr Stowarzyszeń Zwykłych działających
na terenie powiatu kaliskiego.

Lp.	Nazwa Stowarzyszenia	Siedziba
1.	Towarzystwo „LOTUS” w Borku	62-872 Godziesze Wielkie Borek, ul. Kaliska 1
2.	Prywatny Klub Krótkofalowców SP3YER w Godzieszach	62-872 Godziesze Wielkie ul. Cmentarna 24
3.	Stowarzyszenie Poszukiwaczy Młodych Talentów	62-865 Szczytniki 126
4.	Stowarzyszenie Osób Poszkodowanych i Szykanowanych przez Spółkę Wodną	62-812 Jastrzębniki Czajków 21
5.	Stowarzyszenie „GOSPODARCZY KALISZ I POWIAT KALISKI”	Pruszków 2c gm. Blizanów Oddział w Kaliszu, ul Częstochowska 93a
6.	Stowarzyszenie „INICJATYWA KALISZ”	Janków Pierwszy 78A/1 62-814 Blizanów
7.	Stowarzyszenie Grupa Motocyklowa „CALISIA”	Żydów ul. Parkowa 10 62-872 Godziesze
8.	Stowarzyszenie Miłośników Historii „ODYN”	Pawłówek 62h 62-814 Blizanów
9.	Stowarzyszenie im. Marii Dąbrowskiej w Russowie	Russów 59 62-817 Żelazków
10.	Stowarzyszenie „Nasza Gmina”	Bałdoń 3 62-872 Godziesze Małe
11.	Stowarzyszenie Seniorów Gminy Mycielin	Dzierzbina Kolonia 28 62-831 Korzeniew
12.	Stowarzyszenie na rzecz włączenia Doliny Bawołu i Czarnej Strugi w obszar Parku Krajobrazowego Puszczy Pyzdrowskiej	Piskory 13a 62-814 Blizanów
13.	Miłośnicy Historii Wojen - Kalisz	Godziatków 10 62-814 Blizanów

Jednymi z najprężniej działających organizacji społecznych na terenie powiatu kaliskiego są Ochotnicze Straże Pożarne (OSP). Na terenie powiatu kaliskiego działa 125 OSP.

12. Turystyka.

Turystyka na terenie Powiatu Kaliskiego ma charakter weekendowy i opiera się zarówno na walorach turystycznych i krajoznawczych znajdujących się na terenach gmin powiatu, zabytkach oraz istniejących szlakach turystycznych i rowerowych.

Najciekawsze walory krajoznawcze znajdują się:

- Na terenie gminy **Blizanów** znajdują się parki podworskie są to: Brudzew, Jarantów, Jastrzębniki, Łasków, Piotrów, Warszówka, Żegocin. Na terenie gminy występuje 9 drzew pomników przyrody: w miejscowości Łasków (park) na terenie prywatnym Jana Nowickiego; dąb szypułkowy (*Querus robur*) o obwodzie 328 cm, wiek około 250 lat; w miejscowości Łasków na terenie prywatnym Józefa Szymczaka dąb szypułkowy o obwodzie 535 cm, wiek około 400 lat, dąb szypułkowy o obwodzie 560 cm, wiek około 400 lat; Warszówka 6 szt. dębów szypułkowych tuż za parkiem podworskim. Niektóre drogi gminne są częściowo obsadzone drzewami o zróżnicowanych gatunkach i stanowią bardzo ważne tło w miejscowym krajobrazie.
- Na terenie gminy **Brzeziny** znajdują się dwa rezerваты przyrody:
 - "**Brzeziny**" - rezerwat położony 1 km na południowy wschód od Brzeziny, przy drodze do Czepisz, o powierzchni 4,81 ha, utworzony 15 lipca 1958 roku. Jest to rezerwat florystyczny, chroniący stanowisko długosza królewskiego - ściśle chronionej najokazalszej polskiej paproci.
 - "**Olbina**" - rezerwat przyrody położony 4,5 km na południe od Brzeziny, koło osady Wilcze Ługi we wsi Pieczyska. Ma powierzchnię 16,63 ha, utworzony został, podobnie jak rezerwat "Brzeziny", 15 lipca 1958 roku. Stanowi rezerwat leśny, chroniący cenny fragment lasu z jodłą i świerkiem na granicy zasięgu naturalnego. Jest uważana za jeden z wartościowszych pod względem przyrodniczym obszarów w województwie wielkopolskim.
- Gmina i Miasto **Stawiszyn** znajduje się na najstarszym ze znanych w Polsce szlaków handlowych- bursztynowy. Miasto Stawiszyn to najmniejsze obszarowo miasto w Polsce o zabytkowym układzie urbanistycznym z wrzecionowatym przebiegiem ulic. Układ ten świadczy o rozwinięciu się Stawiszyna ze starej osady handlowej leżącej na szlaku

bursztynowym. Największa miejscowość na terenie gminy to Zbiersk, który należy do najstarszych wsi na ziemi kaliskiej. Występujące na terenie gminy **Stawiszyn** zespoły podworskie z zachowanymi dworami, towarzyszącymi zabudowaniami gospodarczymi, parkami i stawami w miejscowości Piątek Wielki (pow. 6,40 ha) i Petryki – są przykładem budownictwa dawnych majątków ziemiańskich (funkcjonujących na tym terenie), ujęte w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Podlegają one ochronie z mocy przepisów szczególnych. Zachowane zespoły czworaków w Zbiersku Cukrowni są przykładem obiektów zamieszkania wielorodzinnego o ciekawej architekturze i wysokich walorach artystycznych, jest wraz z całym zespołem fabrycznym Cukrowni Zbiersk – unikalnej w skali kraju atrakcji turystycznej. Ofertę turystyczną wzbogacają także już nieliczne tradycyjne zabudowy zagrodowe (przykłady budownictwa drewnianego) będące świadectwem tożsamości narodowej. Atrakcyjnym miejscem wypoczynku jest malowniczo położony, dostępny dla celów rekreacyjnych i wędkarskich, zespół zbiorników wodnych w lesie zbierskim, wymaga on jednak odpowiedniego zagospodarowania. Szczególne wartości przyrodnicze posiadają lasy na północy (Leśnictwo Zbiersk). Występują tam lasy ochronne, prawnie usankcjonowane użytki ekologiczne, wytypowany do prawnego usankcjonowania rezerwat przyrody, ostoje ptactwa (m.in. bociana czarnego) i zwierząt. Zachowały się tam okazałe dęby szypułkowe z kwalifikacją pomnika przyrody. Duże walory rekreacyjne posiadają lasy na wschodzie (Leśnictwo Petryki). W pobliżu lasu w Petrykach rośnie 5 okazałych dębów szypułkowym z kwalifikacją pomnika przyrody.

- Na terenie gminy **Ceków - Kolonia**, która leży w północno-wschodniej części powiatu kaliskiego, w dorzeczu rzeki Prosnicy tworząc Dolinę rzek Swędrni i Żabianki. W przeważającej części teren gminy jest nizinny, z pagórkami wydmyowymi w północno - wschodniej części osiagającymi wysokość 145 m n. p. m . Od 1991 r. Dolina rzeki Swędrni objęta została ochroną prawną , należy do strefy chronionego krajobrazu. Duża lesistość (27% powierzchni gminy), różnorodne zbiorowiska roślin, torfowiska, bagna z ciekawą florą i fauną podnoszą walory krajobrazowe, stwarzając doskonałe warunki do pieszych i rowerowych wędrówek, grzybobrania i wędkowania. Walory krajobrazowe, bliskość zbiornika wodnego Murowaniec i tradycje osadnictwa rekreacyjnego powodują masowy napływ ludności miejskiej poszukującej tu „ oazy spokoju” i warunków do czynnego wypoczynku. Tereny te idealnie nadają się do osadnictwa weekendowego; powstają tu liczne domki letniskowe, stawy rybne, stadniny koni, rozwija się agroturystyka.

- Gmina **Godziesze Wielkie** - położona jest na malowniczo ukształtowanym terenie dolin rzecznych Prośny i Pokrzywnicy z wieloma kompleksami lasów iglastych, co stwarza doskonałe warunki dla turystyki rowerowej i grzybobrania. Szczególnie atrakcyjne miejsca to; ścieżka zdrowia w miejscowości Wolica, przystanki rowerowe we wsiach Żydów i Saczyn, odnowiony rynek w Godzieszach Wielkich (przy zabytkowym, z piękną polichromią, XVIII wiecznym Kościele i odrestaurowanej „Starej Gminie”), ośrodek sportowo – rekreacyjny „Szwacin” z pomnikiem ofiar zamachu a Nowym Jorku. Przez Gminę przebiega oznakowany szlak rowerowy „Szlakiem Dębów i Paproci”, prowadzący do bardzo ciekawych obiektów historycznych (wykopaliska archeologiczne w Zadowicach, klasztor w Ołoboku i neogotycki Kościół w Chełmcach) oraz Uczniowska Ekotrasa Rowerowa (oznakowana) rozpoczynająca się przy Zespole Szkół Nr 2 w Godzieszach Wielkich – ul. Kordeckiego”.
- Na terenie gminy **Koźminek**, wyjątkowe walory posiadają tereny położone w dolinie rzeki Swędrni, gdzie w 1991 r. został utworzony obszar chronionego krajobrazu „Dolina rzeki Swędrni w okolicach Kalisza” oraz rejon miejscowości Krzyżówki i Młynisko, które już od czasów II Rzeczypospolitej mają charakter miejscowości letniskowych. W sposób znaczący podnosi te walory powstały niedawno Zbiornik Retencyjny Murowaniec.
- Na terenach gminy **Żelazków**, gdzie znajdują się parki krajobrazowe wpisane do Państwowego Rejestru Zabytków oraz Ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Część terenów gminy wchodzi w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina rzeki Swędrni”. Dolina, która powstała w okresie zlodowacenia środkowopolskiego, prezentuje unikatowe w skali kraju walory naturalnego krajobrazu. Występuje tu 714 gatunków roślin oraz liczne stanowiska ptaków. Przez obszar gminy Żelazków przebiegają szlaki turystyczne:
 - Szlak żółty o długości 8,8 km biegnie z Winiar przez Rożdżały do Pólka
 - Bursztynowy Szlak Rowerowy (tablica informacyjna w Russowie przy drodze powiatowej nr 4595P)
 - Szlakiem Dębów i Paproci – szlak czerwony północny (85 km)
- Na terenie gminy **Mycielin** funkcjonuje uznany na mocy Rozporządzenia Nr 44 Wojewody kaliskiego z dnia 10.12.1997r bagienny użytek ekologiczny o pow. 2,55 ha w leśnictwie Dzierzbina. To urokliwy teren bagienny mszarowy zalewany przy wysokich stanach wody gruntowej, który stanowi skupisko bogatej bagiennnej roślinności. Pełni funkcję miejsca lęgów oraz bytowania awiofauny wodno- błotnej oraz występowania chronionych roślin zielnych.

Warto zwrócić uwagę na **szlaki rowerowe**:

- Na terenie gminy Blizanów - Etap I Szlaku Północnego trasy rowerowej pn. "Szlakiem Dębów i Paproci" przygotowanego przez Stowarzyszenie „LGD7-Kraina Nocy i Dni” i LGD Stowarzyszenie „Długosz Królewski”: Warszówka-Pruszków-Piotrów-Czajków-Żegocin-Poklęków-Bogucice-Rychnów-Romanki-Piątek Wielki-Stawiszyn – 20,4 km
- Na terenie gminy Brzeziny:
 - Brzeziny - Pieczyska - Wilcze Ługi - rezerwat przyrody "Olbina" - ok. 4,5 km
 - Brzeziny - Ostrów Kaliski - drewniany młyn wodny - ok. 8 km
 - Brzeziny - Przystajnia Folwark - zabytkowe dęby w parku podworskim - ok. 5 km
 - Brzeziny - Sobiesęki - kościół parafialny - ok. 8 km

Ważną rolę odgrywają również obszary krajobrazu chronionego:

- „Dolina rzeki Swędni”, znajdująca się na terenie gmin: Cekow - Kolonia, Koźminek, Żelazków i Opatówek, biegnąca wzdłuż rzeki Swędni. Na obszarze tym występują osobliwości florystyczne, drzewa pomnikowe, szczególnie dęby oraz ostoje ptaków wodno-błotnych,
- „Dolina rzeki Prosnys” - jej część środkowa występuje w gminach: Brzeziny, Godziesze Wielkie, Opatówek. Obszar ten charakteryzuje się różnorodnością zbiorowisk roślinnych, dużą ilością gatunków ptaków chronionych.

Baza noclegowa

Nieznacznie wzrosła w ostatnich latach zarówno liczba miejsc noclegowych, jak i liczba korzystających z noclegów. Nie wzrosła liczba hoteli ani moteli, jednak w latach 2005-2012 prawie dwukrotnie wzrosła liczba korzystających z miejsc noclegowych w istniejących hotelach. Odwrotna sytuacja występuje w motelach, gdzie we wskazanych latach liczba korzystających zmalała niemalże o połowę.

Tabela 45: Stopień wykorzystania bazy noclegowej w powiecie, to prezentuje je poniższa tabela w latach 2010-2012.

Jednostka terytorialna	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych		
	2010	2011	2012
	%	%	%
Powiat kaliski	12,5	13,7	13,8

Źródło: GUS - BDL

Tabela 46: Baza noclegowa na terenie powiatu kaliskiego w latach 2005-2012.

		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem:									
Obiekty	ob.	4	4	7	6	6	6	6	8
Miejsca noclegowe	msc	149	150	255	243	243	251	251	247
Korzystający z noclegów	osoba	5419	5967	5991	5331	4582	6454	6914	6930
Udzielone noclegi	-	7040	9419	11370	8471	7424	11589	12911	13949
Hotele									
Obiekty	ob.	2	2	2	2	2	2	2	2
Miejsca noclegowe	miejsc	68	68	83	86	85	93	93	87
Korzystający z noclegów	osoba	2522	2154	2228	2142	2393	3612	5011	4027
Udzielone noclegi	-	3594	4359	6037	4435	3922	7806	9366	8561
Motele									
Obiekty	ob.	2	2	2	2	2	2	2	2
Miejsca noclegowe	msc	81	82	82	82	82	82	82	82
Korzystający z noclegów	osoba	2897	3773	3378	2864	1768	2645	1382	1540
Udzielone noclegi	-	3446	4710	4052	3626	2243	3475	1942	2771

Źródło: GUS - BDL

Bazę noclegową powiatu stanowią hotele, motele oraz gospodarstwa agroturystyczne. Na terenie powiatu znajdują się:

- 1 hotel kategorii ** w Koźminku (hotel Zameczek Emilianów)
- 1 hotel kategorii *** w Łaszkowie (gmina Blizanów)
- 1 hotel kategorii * w Żelazkowie (Rusałka)
- 1 hotel kategorii *** w Wolicy (Gmina Godziesze Wielkie)
- 1 motel kategorii ** w Opatówku
- 1 motel kategorii * w Opatówku
- 1 motel w Borku (Gmina Godziesze Wielkie)
- 1 motel w Gminie w Kamieniu (Gmina Ceków – Kolonia)
- 1 hotel kategorii *** w Długiej Wsi Drugiej, gm. Stawiszyn „Maxim”
- Pałac Tłokinia Kościelna – gm. Opatówek

W Banku Danych Lokalnych znajduje się informacja za 2009 rok, że w powiecie kaliskim:

- 2 obiekty posiadały sale konferencyjne,
- 3 obiekty posiadały nagłośnienie
- 2 obiekty posiadały ekran

Bazę noclegowa powiatu stanowią również gospodarstwa agroturystyczne, których jest coraz więcej i promowane są poprzez strony internetowe samorządów gminnych:

- Klub Jeździecki Wolica,

- Gościniec u Eli i Krzysztofa Szała w gminie Opatówek,
- Zjazd Noce i Dnie w Russowie,
- Gospodarstwo Rolne Krystyna i Andrzej Kuświk,
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Hacienda pod dębami" Zofia i Jan Bednarek,
- Gospodarstwo Agroturystyczne „Stajnia Czempisz – Zielny Dworek”,
- Agrokryżówki,
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Karczma Kaliska",
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Obora",
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Chata Myśliwska",
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Kaja",
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Szadykierz",
- Agroturystyka "Domek w lesie",
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Stajnia Krzyżówki",
- Gospodarstwo Rolno - Agroturystyczne Karol Kasprzak,
- Agroturystyczne-Gospodarstwo Renata Warszewska,
- Gospodarstwo Agroturystyczne Danuta Czupryńska,
- Agroturystyka "Jaśminówka",
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Pustkowie" Karolina Karolak,
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Na leśnej",
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Pod bocianem",
- Ośrodek "Piskory",
- Gospodarstwo Agroturystyczne Anna Bangrowska,
- Gospodarstwo Agroturystyczne „Zacisze”,
- Gospodarstwo Agroturystyczne Aura w Borku,
- Małe Gospodarstwa Agroturystyczne na terenie Kolonii Skarszewek, Skarszewa, Russówka, Pólka, czy Wojciechówki.

Źródło: Starostwo powiatowe w Kaliszu

Gastronomia:

- PUB „TORNADO”, ul. 21 Stycznia 10, 62-874 Brzeziny
- Restauracja Gościniec, ul. 21 Stycznia 9, 62-874 Brzeziny
- Restauracja „Leśny Dwór”, ul. 21 stycznia 10, 62-874 Brzeziny
- Gmina Ceków - Kolonia: 2 restauracje, 1 bar
- Hotel Kristoff w m. Łasków 8a
- Restauracja ADM w m. Janków Pierwszy 87

- Restauracja „ U Szczepana” – Godziesze Wielkie
- Restauracja Romantica - Ceków Kolonia 59
- Restauracja Camea – ul. Kościuszki 19, Koźminek
- Restauracja-Pub Malaga – ul. Konopnickiej 2, Koźminek
- Restauracja Bankietowa – ul. Ks. W. Blizińskiego 21, Lisków
- Restauracja Zdrojowa – ul. Zdrojowa 1, Opatówek
- Restauracja Szałe-Przystań KTW – Szałe ul. Kaliska 84, Opatówek
- Bar Zacisze – pl. Wolności 17, Opatówek
- Drink-Bar MŁYN –ul. Poniatowskiego 2D, Opatówek
- Restauracja Eden – Petrki 53 Stawiszyn
- Restauracja Stara Piekarnia – Zbiersk 1, Stawiszyn
- Restauracja POLANIN – Szczytniki
- Restauracja TRIO- Szczytniki
- Restauracja Złoty Karaś – Lipka 31a, Szczytniki
- Bar Karol w Stawie- ul. Plac Wolności 5 Staw, Szczytniki
- Restauracja Gościnna w Stawie – ul. Kaliska 11a, Szczytniki
- Gospodarstwo Rybackie i Łowisko Sportowe Złoty Karaś – Lipka 32a, Szczytniki
- Restauracja Bursztynowy Dwór- Niedźwiady 51a

Promocja powiatu kaliskiego w sferze turystyki i rekreacji, jest prowadzona z wykorzystaniem potencjału Starostwa Powiatowego oraz Urzędów Gmin.

Sport i rekreacja

Na terenie powiatu działa łącznie 21 klubów sportowych.

Tabela 47: Kluby na terenie Gmin powiatu kaliskiego w roku 2012.

Jednostka terytorialna	Kluby	ćwiczący ogółem	sekcje sportowe
	2012	2012	2012
	szt.	Osoba	szt.
Blizanów	4	95	6
Brzeziny	3	159	6
Ceków-Kolonia	3	55	4
Godziesze Wielkie	4	152	4
Koźminek	6	211	9
Lisków	1	20	2
Mycielin	3	110	5
Opatówek	3	136	3
Stawiszyn	3	142	4

Stawiszyn – miasto	2	90	2
Stawiszyn - obszar wiejski	1	52	2
Szczytniki	2	87	4
Żelazków	5	182	6

Źródło: GUS - BDL

Główne ośrodki związane z wypoczynkiem i rekreacją

- Szałe (gm. Opatówek) - w Szałe na rzece Pokrzywnicy, istnieje sztuczny zbiornik wodny o pow. 150 ha. Urządzono nad nim ośrodek rekreacyjny z kąpieliskiem, polem namiotowym i parkingiem, działa także przystań jachtowa, a na zalewie wytyczono tor wioślarski.
- Brzeziny - nad niewielkim stawem znajduje się ośrodek wypoczynkowy z plażą, kąpieliskiem i restauracją. W sąsiednim lesie zlokalizowano ośrodki wczasowe.

13. Kultura i sztuka

Informacje w tej części zostały opracowane na podstawie treści zawartych na stronach internetowych wymienionych jednostek samorządu terytorialnego oraz danych GUS.

Obiekty zabytkowe na terenie powiatu:

- Na terenie gminy Blizanów znajduje się 9 parków podworskich są to: Brudzew, Jarantów, Jastrzębniki, Łasków, Pawłówek, Piotrow, Warszówka, Zagorzyn, Żegocin. Założenia dworsko-pałacowe przedstawiają dużą wartość historyczną, przyrodniczą i kompozycyjną w miejscowym krajobrazie kulturowym gminy. Na terenie gminy występuje 9 drzew pomników przyrody
- Na terenie gmina **Ceków - Kolonia** znajdują się:
 - **Ceków - Kolonia** - odrestaurowany budynek poczty wraz ze stacją z I poł. XIX w.;
 - **Kosmów** - drewniany kościół kryty gontem z XVII w. o barokowym wnętrzu z XV wiecznym krucyfiksem na belce tęczowej;
 - **Prażuchy Stare** - ewangelicki zespół kościelny;
 - **Przespolew** - dwuwieżowy kościół parafialny;
 - **Morawin** - park podworski, dworek;
 - **Kamień** - zespół pałacowo-parkowy (prawnie chroniony).
- Na terenie Gminy **Godziesze Wielkie** znajdują się następujące zabytki: zabytkowy pałac i park w Żydowie, związany z zamieszkaniem w nim rodziny Fulde, wstawionej działaniami w konspiracji w czasie II wojny światowej (obok interesująca wystawa plenerowa), zespół

budynków carskiej strażnicy granicznej (z okresu zaborów) w Żydowie (obecnie szkoła), kościół parafialny z II połowy XVIII wieku w Godzieszach Wielkich, zbudowany z drewna z piękną polichromią tworzącą specyficzny „klimat” tego Kościoła, las - pomnik ofiar zamachu na World Trade Center w Nowym Jorku w dniu 11 września 2001 roku ulokowany wśród lasów sosnowych w Godzieszach Małych, miejsce wielu ważnych spotkań i uroczystości.

- Na terenie gminy **Koźminek** znajduje się urokliwy park, w którym wznosi się późnobarokowy dwór z II połowy XVIII wieku. Jest on jednym z najciekawszych przykładów architektury dworskiej w tej części Wielkopolski. Usytuowany jest w parku o powierzchni około 6 ha, w którym znajdują się pomnikowe okazy drzew, m.in. buk pospolity, dąb szypułkowy i białe topole oraz olbrzymich rozmiarów platan klonolistny. Obok parku znajduje się rozległy staw, w którego wodach odbija się pałac oraz stojący obok kościół parafialny. Dwór ten wzniesiony został prawdopodobnie po roku 1759 dla Józefa Kiełczewskiego i jego żony Salomei z Walewskich.
- Na terenie gminy **Lisków** znajdują się:
 - Kościół Parafialny p. w. Niepokalanego poczęcia NMP w Strzałkowie 1754r., drewniany, restaurowany 1884-85, 1-nawowy, wyposażenie wnętrza barokowe z ok. 1754, w ołtarzu gł. Obraz Wniebowzięcia NMP XVII w., dzwonnica,
 - Kościół Parafialny p.w. Wszystkich Świętych w Liskowie, 1899, mur., nieotynkowany neogotycki, kwadratowa wieża;
 - Grota przy kościele, po 1945(?) kam., wewnątrz pomalowane figury Matki Boskiej i św. Bernadety,
 - Pomnik na placu przed kościołem, 1940(?), rzeźba ks. prałata Wacława Blizińskiego (1870-1944), proboszcza, społecznika, inicjatora gospodarczych osiągnięć wsi, w narożnikach cokołu postacie czterech wieśniaków;
- Na terenie gminy **Opatówek** znajduje się wiele atrakcji turystycznych. Najbardziej znaną instytucją kultury jest Muzeum Historii Przemysłu utworzone w 1981 r. w budynku dawnej fabryki Fiedlera i wpisane na listę Międzynarodowego Komitetu Ochrony Dziedzictwa Przemysłowego. Najcenniejszą ekspozycją jest kolekcja zabytkowych pianin i fortepianów firm polskich. Oprócz działalności wystawienniczej, muzeum jest miejscem, gdzie odbywają się koncerty, konferencje i różnego rodzaju imprezy kulturalne. W opatóweckim, neogotyckim kościele znajduje się klasycystyczna kaplica z sarkofagiem gen. Zajączka, z którego czasów pozostała także tzw. "cukiernia", oficyna pałacowa i kompleks zabudowań folwarcznych oraz najstarszy w Europie żeliwny mostek w parku. Swoje miejsce w tym kościele znalazła także dwustuletnia drewniana figura Świętego Jana Nepomucena,

staraniem samorządu pieczętowanie odrestaurowana. Najstarszy kościół w gminie pochodzi z XVII w. i znajduje się w Rajsku, a w Tłokini oglądać można drewniany kościół z XVIII w.

- W gminie **Stawiszyn** wśród zabytków godnych odnotowania na terenie Gminy i Miasta wymienić należy:
 - Dwór klasycystyczny z I poł. XIX w. Za dworem znajduje się park krajobrazowy oraz zabudowania folwarczne, częściowo pochodzące z II poł. XIX w., w miejscowości Piątek Wielki,
 - Kościół ewangelicki w Stawiszynie wzniesiony w latach 1785-1788, z XVIII wiecznymi organami,
 - Kościół p.w. św. Bartłomieja Apostoła, ufundowany przez Kazimierza Wielkiego w poł. XIV w., jest to gotycki kościół murowany, trzynawowy.
 - Drewniany kościół p.w. św. Marcina w Piątku Wielkim odbudowany w 1740 r.
 - Kościół p.w. św. Urszuli w Zbiersku z XV w. Przebudowany w 1879r. wybudowano prezbiterium, murowaną zakrystię oraz kruchtę.
 - Zespół dworski w Petrykach - w skład, którego wchodzi dwór i dziewiętnastowieczne zabudowania folwarczne oraz park krajobrazowy o pow. 2,33 ha
 - Układ urbanistyczny wraz z obiektami archeologicznymi znajdujących się na obszarze miasta lokacyjnego Stawiszyn
- Na terenie gminy **Szczytniki** znajdują się obiekty zabytkowe, o wysokich walorach artystycznych i mające historyczne znaczenie. Część z nich wpisana jest do rejestru zabytków i należą do nich: dwór w Szczytnikach wraz z parkiem – zbudowany drugiej połowie XVIII wieku, jeden z nielicznych obiektów szlacheckich tego typu w Wielkopolsce, z bogatym drzewostanem, wysepką i herbem szlacheckim z 1864 r. Obecnie mieści się w nim siedziba Urzędu Gminy, pałac Niemojowskich wraz z parkiem w Marchwacu – zbudowany w 1820 r. i przebudowany w 1905 r., w stylu neoklasycystycznym, wzorowany na warszawskich łazienkach, kościół parafialny pw. Św. Mikołaja w Stawie zbudowany ok. 1520 r., kościół parafialny pw. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Iwanowicach - zbudowany ok. 1460 r., karczma, obecnie dom w Marchwacu – z drugiej połowy XIX w., zameczek – pozostałości w Stawie pochodzące z XVI w., historyczny układ urbanistyczny wsi Iwanowice, historyczny układ urbanistyczny wsi Staw, spichlerz folwarczny z początku XX w. We wsi Marchwacz istnieją również miejsca pamięci narodowej, wspólna mogiła Mieszkańców wsi zamordowanych w dniu 22 stycznia 1945 r., w miejscowości Staw na cmentarzu parafialnym znajduje się wspólna mogiła, w której pochowano nieznanymi z nazwiska powstańców styczniowych. Prawdopodobnie pochodzili oni z oddziału Antoniego Jeziorańskiego, którego

członkowie polegli 28 lutego 1863 r. pod Suleszowicami lub byli to powstańcy z oddziału Zygmunta Chmieleńskiego, którzy zginęli w walce pod Skalbmierzem 30 maja 1863 r. i 9 października 1863 r. Istotnym miejscem pamięci narodowej jest również pomnik bohatera narodowego, przeora Kordeckiego, dowódcy obrony twierdzy na Jasnej Górze przeciwko Szwedom, urodzonego na terenie Gminy Szczytniki we wsi Iwanowice. Na terenie Gminy odnaleziono 43 stanowiska archeologiczne, które należą do kultury łużyckiej i średniowiecza. Zebrano tam wiele cennych przedmiotów i informacji na temat tych dawnych kultur.

- W gminie **Żelazków** znajdują się liczne obiekty zabytkowe oraz dworek Marii Dąbrowskiej w Russowie, który jest licznie odwiedzany przez turystów przyjezdnych (około 10 000 osób rocznie). Na terenie gminy mieści się łącznie 5 parków wpisanych do Państwowego Rejestru Zabytków (Dębe, Russów, Zborów) oraz Ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (Biernatki, Borków Stary, Kolonia Kokanin, Złotniki Małe i Wielkie, Żelazków), a także parki o charakterze parków wiejskich we wsiach Janków i Skarszew. Swoje korzenie w gminie Żelazków ma pisarka Maria Dąbrowska, której poświęcone jest muzeum w Russowie założone w 1971 roku. Muzeum prezentuje stałą ekspozycję ukazującą biografię i twórczość pisarki, historię „Nocy i Dni”, a także życie ziemiańskiego dworku z przełomu XIX i XX wieku. Murowany dwór pochodzi z połowy XIX wieku, albowiem po zniszczeniach z lat II wojny światowej został odbudowany w odmiennym kształcie architektonicznym. Obok dworku mieści się park krajobrazowy, który z innymi obiektami tworzy ekspozycję etnograficzną dawnego, drewnianego budownictwa ludowego Ziemi Kaliskiej. Ponadto warto zobaczyć: Kościół p.w. św. Andrzeja Apostoła w Borkowie Starym pochodzący z 1710 roku, Dwór w Biernatkach pochodzący z XIX wieku pobudowany przez dziedzica Gustawa Heinricha Maetschke, Kościół Niepokalanego Poczęcia w Golszewie i przed kościołem murowana dzwonnica z II połowy XIX w., Kościół p.w. Marii Magdaleny w Kokaninie, Zespół dworski w Żelazkowie został wzniesiony w 2 połowie XVII wieku dla ówczesnych właścicieli wsi – Radolińskich. W skład zespołu wchodziły: dwór z dziedzińcem, park krajobrazowy oraz budynki folwarczne. Ponadto na terenie gminy znajdują się dwa miejsca straceń z lat II wojny światowej.
- A terenie Gminy **Mycielin** znajdują się zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków: kościół parafialny pod wezwaniem Wszystkich Świętych w miejscowości Dzierzbina, kościół parafialny pod wezwaniem świętego Wojciecha w miejscowości Kościelec kaliski, budynek mieszkalny dawny czworak z zespołem folwarcznym w miejscowości Bogusławiec oraz zespół dworsko – parkowy w miejscowości Mycielina. Do zabytków ruchomych w gminie należą dwa zespoły sakralne stanowiące wyposażenie kościołów parafialnych rzymskokatolickich

w Dzierżbiniu i Kościelcu kaliskim. Na terenie gminy istnieją również parki stanowiące pozostałości dawnych historycznych założeń dworsko – parkowych w Mycielinie, Słuszkowie, Stropieszynie, Bogusławicach.

Na terenie powiatu działają zespoły folklorystyczne:

- Zespół Ludowy 'Koźminianki'
- Kabaret Ludowy 'Niechcice'
- Zespół Śpiewaczy 'Radliczanki'
- Zespół Śpiewaczy 'Opatowianie'
- Zespół Śpiewaczy 'Cekowianki'
- Zespół Śpiewaczy 'Przyranianki'
- Zespół folklorystyczny 'Liskowianie'
- Zespół folklorystyczny 'Kalina'
- Zespół folklorystyczny 'Przyranianki'
- Zespół folklorystyczny 'Korzeniewianki'
- Zespół folklorystyczny, 'Ale Babki' (Kościelec)
- Zespół Śpiewaczy 'Brzeziniianki'
- Kapela Ludowa z Blizanowa
- Kapela Ludowa z Liskowa
- Kapela Ludowa 'Brzeziny'
- Kapela Ludowa "Złote Kłosa" z Gminy Szczytniki
- Kapela Ludowa "Dysonans" z Gminy Szczytniki

Piętnaście orkiestr:

- Blizanów
- Brzeziny
- Chełmce
- Godziesze Wielkie
- Iwanowice
- Kamień
- Koźminek
- Lisków
- Mycielin
- Pruszków
- Rajsko

- Rychnów
- Stawiszyn
- Tykadłów
- Tłokinia Wielka

Muzea:

- Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku,
- Muzeum Marii Dąbrowskiej w Russowie,

Na terenie powiatu kaliskiego nie ma żadnego kina i teatru. Kina i teatr znajdują się w Kaliszu i stanowią najbliższą infrastrukturę kulturalną dla gmin powiatu kaliskiego:

- "Apollo" Kino Centrum Filmowe "Helios" S.A.
- Kino "Centrum"
- Teatr im. Wojciecha Bogusławskiego

Tabela 47: dane GUS na temat kultury na terenie powiatu kaliskiego w latach 2005-2012.

KULTURA I SZTUKA									
Placówki biblioteczne									
		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
biblioteki i filie ogółem	ob.	27	27	27	27	27	27	27	27
biblioteki i filie - obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich	ob.	4	4	5	4	7	-	-	-
biblioteki i filie - obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich: wejście do budynku	ob.	-	-	-	-	-	6	8	8
biblioteki i filie - obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich: udogodnienia wewnątrz	ob.	-	-	-	-	-	4	6	7

budynku									
czytelnicy w ciągu roku	osoba	13038	12758	12059	11587	11284	10398	10066	10280
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	163	159	150	144	139	127	123	125
Księgozbiór	wolumen	344530	342305	343929	347739	350139	353305	352480	357329
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika	wolumen	17,1	18,0	18,3	19,3	18,8	19,4	20,0	19,1
Kina									
kina stałe	objętość	0	0	0	0	0	0	0	0
kina stałe - obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich	objętość	0	0	0	0	0	-	-	-

Źródło: GUS - BDL

Rolę centrów kultury na terenie powiatu pełnią Gminne Domy Kultury, Gminne ośrodki Kultury, Kluby oraz świetlice. Poniższe tabele wskazują Ośrodki Kultury na terenie gmin oraz liczbowo ich ofertę.

Tabela 48: Imprezy i zespoły artystyczne na terenie gmin powiatu kaliskiego w 2012 roku.

Jednostka terytorialna	Ogółem	Imprezy	Zespoły artystyczne
	2012	2012	2012
	ob.	szt.	szt.
Blizanów	1	30	11
Brzeziny	1	14	8
Lisków	1	17	8
Opatówek	1	10	9
Stawiszyn	1	12	1
Stawiszyn - obszar wiejski	1	12	1
Szczytniki	1	0	3
Żelazków	1	27	1

Źródło: GUS - BDL

Tabela 49: Działalność domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic w 2012 roku.

Jednostka terytorialna	Zespoły artystyczne					
	Ogółem	Teatralne	Muzyczne – instrument.	Wokalne i chóry	Folklorystyczne (ludowe, pieśni i tańca, kapele)	Taneczne
	2012	2012	2012	2012	2012	2012
	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.
Blizanów	11	0	3	0	2	6
Brzeziny	8	0	2	0	2	4
Lisków	8	0	2	0	2	4
Opatówek	9	0	0	0	2	7
Stawiszyn	1	0	0	0	0	1
Stawiszyn - obszar wiejski	1	0	0	0	0	1
Szczytniki	3	0	0	0	0	3
Żelazków	1	0	0	0	1	0

Źródło: GUS - BDL

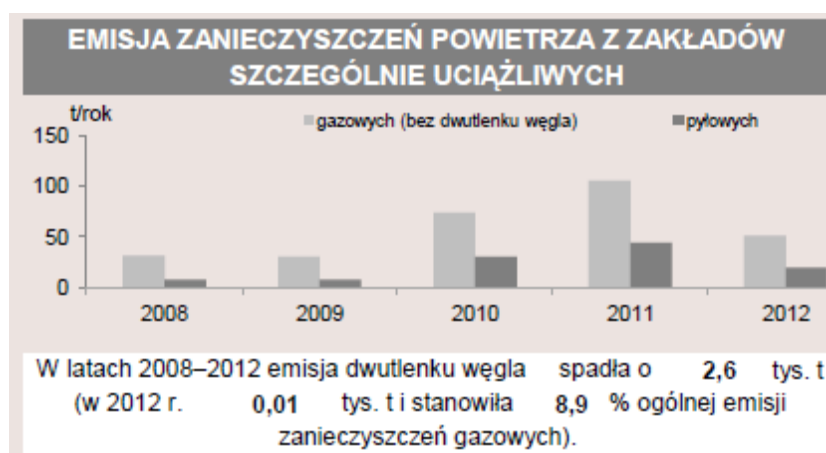
Na terenie powiatu realizowane są cykliczne powiatowe imprezy kulturalne:

- Święto Powiatu Kaliskiego - Styczeń, co roku w innej miejscowości,
- Międzygminny Festiwal Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej, – co roku w marcu - Opatówek,
- Powiatowy Przegląd Formacji Tanecznych, – co roku, 10 maja 2014 – Lisków,
- Niedziela u Niechciców - co roku, czerwiec, lipiec, sierpień – Russów,
- Prezentacje Orkiestr Dętych OSP - w czerwcu, co roku w innej miejscowości,
- Dożynki Powiatowo-Gminne – w sierpniu, co roku w innej miejscowości
- Powiatowa Inauguracja Roku Kulturalnego - w październiku, co roku w innej miejscowości,
- Międzygminny Festiwal Pieśni Legionowej i Historycznej – w listopadzie - Godziesze Wielkie,
- Świąteczne spotkanie z tradycją – w grudniu, co roku w innej miejscowości.

14. Istniejący stan bezpieczeństwa powiatu,

Jednym z ważnych elementów w istotny sposób sprzyjających rozwojowi powiatu kaliskiego jest zapewnienie bezpieczeństwa wewnętrznego na jego terenie poprzez podjęcie działań w zakresie:

- ochrony życia i zdrowia ludzi oraz środowiska przed nadzwyczajnymi zagrożeniami, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony przeciwpowodziowej,
- zapewnienia ochrony przeciwpożarowej,
- zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Źródło: GUS

Ze względu na rolniczy charakter powiatu, pyły i gazy wprowadzane do powietrza pochodzą głównie z kotłowni ogrodniczych. Największa ilość kotłowni ogrodniczych skupiona jest na terenie gmin: Żelazków, Opatówek, Blizanów. Na terenie powiatu kaliskiego nie występują źródła emisji (zakłady) spośród grupy najbardziej uciążliwych emitujących gazy i pyły do powietrza. Ponadto, znaczącym źródłem emisji pyłów i gazów do powietrza są paleniska domowe i komunikacja.

Zgodnie z prowadzoną przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska na terytorium powiatu kaliskiego klasyfikacją poszczególnych zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, w tym również pochodzących z systemu komunikacyjnego, na terenie całego powiatu nie stwierdzono żadnych przekroczeń wartości dopuszczalnych ww. substancji (źródło: Aktualizacja Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kaliskiego na lata 2009 – 2012).

Tabela 49: Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza w t. w 2012r. (stan na 31.12.2012r)

L.p.	Powiat	Emisja zanieczyszczeń pyłowych	Emisja zanieczyszczeń gazowych	Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych (pyłowe)	Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych (gazowe)
1.	Kaliski	19	51	87,2	-
2.	Jarociński	35	176	78,8	-
3.	Kępiński	14	99	50,0	1,0
4.	Krotoszyński	69	266	87,2	21,1
5.	Ostrowski	141	17855	95,3	0,0
6.	Ostrzeszowski	17	60	79,5	79,9

Źródło: GUS w Poznaniu

Zagrożenie powodzią

Trasy przepływu rzek na terenie powiatu kaliskiego są w szerokich dolinach i rzeki te nie stanowią bezpośredniego zagrożenia dla miejscowości, jednakże w wyniku roztopów zimowo - wiosennych, obfitych lub długotrwałych opadów atmosferycznych, o każdej porze roku na obszarze powiatu może wystąpić zagrożenie powodziowe. Najbardziej zagrożone powodzią tereny leżą w dolinie rzeki Prosny w gminach Brzeziny, Godziesze Wielkie i Blizanów.

Z obowiązującego w Polsce stanu prawnego wynikają ograniczenia w lokowaniu nowej zabudowy na zawału obszarów zalewowych. Powszechnie akceptowanym kierunkiem działań sprzyjających ograniczeniu ryzyka powodziowego jest odbudowa zdolności retencyjnych na obszarze zlewni. W przypadku powiatu wskazane jest również włączenie się w realizację wojewódzkich zamierzeń w zakresie budowy systemu małej retencji. Stan potencjalnego zagrożenia powodziowego jest przedmiotem opracowania realizowanego przez IMGW Poznań na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu – Ośrodek Koordynacyjno Informacyjny Ochrony Przeciwpowodziowej pn. "Studium granic bezpośredniego zagrożenia dla zlewni Prosny".

Istotne znaczenie dla stanu wód na rzekach powiatu ma oddany w 1968 roku zbiornik Jeziorsko (woj. łódzkie) o pojemności ok. 203 mln. m³ (czwarty pod względem wielkości zbiornik retencyjny w kraju), który reguluje przepływ wody na Warcie, a pośrednio na jej dopływach, w tym rzece Prosna.

Zadania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej oraz usuwania skutków powodzi realizują w zależności od rozmiaru klęski żywiołowej, odpowiednio zespoły zarządzania kryzysowego na szczeblu gminnym, powiatowym lub wojewódzkim.

Bezpieczeństwo przeciwpożarowe:

Bezpieczeństwo przeciwpożarowe na terenie powiatu kaliskiego realizowane jest przez:

- **SIŁY I ŚRODKI KSRG** na terenie powiatu kaliskiego – dysponowane w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń życia, zdrowia lub środowiska.

Do realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego Komendant Miejski PSP dysponuje:

- Jednostką Ratowniczo – Gaśniczą nr 1 w Kaliszu
- Jednostką Ratowniczo – Gaśniczą nr 2 w Kaliszu,
- 18 jednostkami OSP włączonymi do KSRG.

- **SIŁY I ŚRODKI OSP** 107 jednostek niewłączonych do KSRG będące w dyspozycji wójtów gmin

Tabela 50: Wykaz ilościowy OSP w poszczególnych gminach powiatu.

L.p.	Gmina	Ilość OSP
1.	Blizanów	16
2.	Brzeziny	13
3.	Ceków – Kolonia	6
4.	Godziesze Wielkie	13
5.	Lisków	7
6.	Koźminek	12
7.	Mycielin	11
8.	Opatówek	15
9.	Stawiszyn	8
10.	Szczytniki	12
11.	Żelazków	12

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kaliszu

Bezpieczeństwo publiczne:

Bezpieczeństwo publiczne jest realizowane przez:

- Komisariat Policji w Stawiszynie
- Komisariat Policji w Koźminku
- Komisariat Policji w Opatówku

W statystykach GUS zarówno przestępstwa jak i wskaźniki ich wykrywalności przedstawione są w sposób zagregowany, dla miasta Kalisza i Powiatu kaliskiego. Dlatego liczba przestępstw jest wyższa niż w innych powiatach subregionu. Poniższe tabele przedstawiają szczegółowe dane za rok 2013.

Tabela 51: Przestępstwa stwierdzone przez policję i prokuraturę w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w 2013 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym przestępstwa			Z liczby ogółem przestępstwa		
		O charakterze kryminalnym	O charakterze gospodarczym	Drogowe	Przeciwko życiu i zdrowiu	Przeciwko mieniu	
						Razem	W tym kradzieże samochodów
WOJEWÓDZTWO	96007	64477	11384	16628	2242	46014	1877
VOIVODSHIP							
Subregion kaliski	15848	8940	2066	4052	300	6570	99

Jarociński	1187	699	153	306	17	560	6
Kaliski ^a	5678	3274	833	1181	102	2383	37
Kępiński	1338	754	142	417	20	575	9
Krotoszyński	1433	707	203	487	32	516	10
Ostrowski	3655	2136	384	956	68	1549	20
Ostrzeszowski	1307	609	194	420	39	441	3
Pleszewski	1250	761	157	285	22	546	14

^az miastem na prawach powiatu

Tabela 52: Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję i prokuraturę w 2012 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym przestępstwa		
		O charakterze kryminalnym	O charakterze gospodarczym	Drogowe
	w %			
WOJEWÓDZTWO	74,8	64,1	94,1	99,7
Subregion kaliski	81,4	.	.	.
Jarociński	80,0	68,8	93,5	99,3
Kaliski ^a	80,2	68,9	90,0	99,7
Kępiński	84,2	73,0	97,9	99,8
Krotoszyński	90,1	80,5	99,5	100,0
Ostrowski	77,2	64,1	87,5	99,5
Ostrzeszowski	86,2	72,8	94,9	100,0
Pleszewski	82,5	72,4	97,5	99,6

^az miastem na prawach powiatu

Źródło: GUS

15. Współpraca j.s.t. W ramach aglomeracji kalisko-ostrowskiej

Sieć osadnicza Wielkopolski tworzy system hierarchiczny. Głównym centrum jest metropolia poznańska, gdzie skoncentrowana jest największa część potencjału gospodarki regionu. Kolejny stopień tworzą Kalisz i Ostrów Wielkopolski, według Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju stanowiące ośrodek regionalny. Zatem ważnym ogniwem sieci osadniczej i gospodarczej powinien być właśnie ten ośrodek regionalny, jaki te miasta tworzą wraz z przyległymi gminami poprzez utworzoną na mocy porozumienia Aglomerację Kalisko – Ostrowską.

Aglomeracja leży w południowo – wschodniej części Województwa Wielkopolskiego. Jej centrum stanowią dwa miasta: Kalisz i Ostrów Wielkopolski. Dlatego zaliczana jest do aglomeracji policentrycznych. Oddalona jest o 125 km od stolicy województwa – miasta Poznania. Powierzchnia Aglomeracji Kalisko – Ostrowskiej wynosi 2100 km², a jej obszar zamieszkuje ponad 350 tys. osób. Aglomeracja składa się z 20 gmin, które tworzą dwa pierścienie wokół miast centralnych.

Są to:

- 2 gminy miejskie: Kalisz, Ostrów Wielkopolski,
- 4 gminy miejsko – wiejskie: Nowe Skalmierzyce, Odolanów, Raszków, Stawiszyn,

- 14 gmin wiejskich: Blizanów, Brzeziny, Ceków-Kolonia, Godziesze, Koźminek, Lisków, Mycielin, Opatówek, Ostrów Wielkopolski, Przygodzice, Sieroszewice, Sośnie, Szczytniki i Żelazków.

Zatem wszystkie gminy powiatu kaliskiego należą do aglomeracji kalisko - ostrowskiej.

Województwo wielkopolskie jest regionem rozległym o silnym zróżnicowaniu wewnętrznym. Z punktu widzenia rozwoju Wielkopolski istotne są przede wszystkim relacje między metropolią, a otoczeniem regionalnym. Wiele przykładów świadczy o tym, że dynamicznie rozwijają się te regiony, których centrum stanowi silna metropolia.

W związku z tym konieczne jest wzmocnienie ośrodków subregionalnych. Według klasyfikacji Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju należy do nich ośrodek regionalny (aglomeracja Kalisz – Ostrów Wielkopolski).

Ośrodek ten wymaga szczególnego wsparcia, bowiem uzupełnia niektóre metropolitalne funkcje stolicy regionu. Pełni bardzo istotną funkcję wspomagającą dyfuzję rozwoju z Poznania, jako ośrodka metropolitalnego, na obszar całego regionu i stanowi biegun wzrostu dla tej części Wielkopolski. Wymaga wsparcia w szczególności w zakresie zwiększenia dostępności do stolicy regionu oraz powiązań infrastrukturalnych, gospodarczych i społecznych tak, aby mogły aktywniej przekazywać impulsy rozwojowe na obszary je otaczające. Ośrodek ten wymaga wsparcia także ze względu na kumulację różnego rodzaju własnych problemów rozwojowych, zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej. Aglomeracja kalisko-ostrowska stanowi istotny, krajowy ośrodek wzrostu na rozległym obszarze między Poznaniem, Wrocławiem, Łodzią i Śląskiem.

Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój województwa w tym poszczególnych jego ośrodków; regionalnych, subregionalnych i lokalnych będzie miał nowy okres programowania budżetu unijnego dla Polski na lata 2014-2020. W ramach przygotowywanego Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014+ (WRPO 2014+), który łączyć będzie interwencje Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. WRPO 2014+ powinien przyczynić się do optymalnego rozwoju Wielkopolski, zgodnie z zarysowaną w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku Wielkopolska 2020 wizją rozwoju regionu, a także korzystnie wpłynąć na realizację celów europejskich wyznaczonych w Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020.

W ramach WRPO 2014+ wsparcie uzyskają wszystkie typy miast-wojewódzkie, ośrodek regionalny, ośrodki subregionalne i lokalne. Poszczególne priorytety inwestycyjne programu dadzą wsparcie odpowiadające na specyficzne potrzeby oraz potencjały rozwojowe tychże, a także dostępne będą

dla obszarów wiejskich. Do obszarów wsparcia należą takie sfery jak; gospodarka, transport, rozwój cyfrowy, energia i środowisko, rynek pracy, edukacja, czy sfera społeczna.

W ramach WRPO 2014+ realizowane będą **Zintegrowane Inwestycje Terytorialne** dla obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim. Celem realizacji projektów w formule Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) jest realizacja pakietów różnych tematycznie, ale wzajemnie powiązanych i komplementarnych projektów odpowiadających na potrzeby rozwojowe. Aby zostały uruchomione środki europejskie na projekty ZIT muszą być spełnione warunki m.in. powołanie zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa (Związku ZIT), przygotowanie Strategii ZIT.

Samorządy Aglomeracji Kalisko – Ostrowskiej współpracują w ramach porozumienia na rzecz ZIT. To zinstytucjonalizowane porozumienie obejmuje 24 samorządy w tym wszystkie gminy powiatu kaliskiego.

Źródło:

- Zaktualizowana Strategia Województwa Wielkopolskiego do roku 2020,
- Diagnoza Sytuacji Społeczno–Gospodarczej Wielkopolski 2011,
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020 (projekt),
- Zasady Realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce 2013,
- Starostwo Powiatowe w Kaliszu.

16. Sytuacja finansowa powiatu,

Na podstawowe źródła dochodu Powiatu Kaliskiego składają się subwencje oraz dotacje na zadania własne, zlecone i realizowane w ramach porozumień z organami administracji rządowej i jednostkami samorządu terytorialnego. Dochody ogółem w 2012 roku wynosiły 40556,7 tys. zł, dochody własne ogółem 15396,8 tys. zł., natomiast Dochody z majątku 458,0 tys. zł. W tym dotacje stanowiły kwotę 2963,7 tys. zł., natomiast subwencje 17795,8 tys. zł.

Wydatki ogółem w roku 2012 wynosiły 47330,3 w tys. zł. Najwyższe w kategorii transport i łączność 13981,7 tys. zł., administracja publiczna - 10376,6 tys. zł. oraz oświata i wychowanie - 10402,2 tys. zł.

Tabela 53: Dochody ogółem, w tym dochody majątkowe powiatu w latach 2010 – 2012.

Powiat kaliski	Razem		
	2010	2011	2012
	zł	zł	zł
Dochody razem	42.890.643,14	41.774.455,41	40.556.745,74
Dochody z majątku	9.381.318,50	5.979.151,92	4.501.083,19

Tabela 54: Dochody własne, w tym dochody majątkowe powiatu w latach 2010-2012.

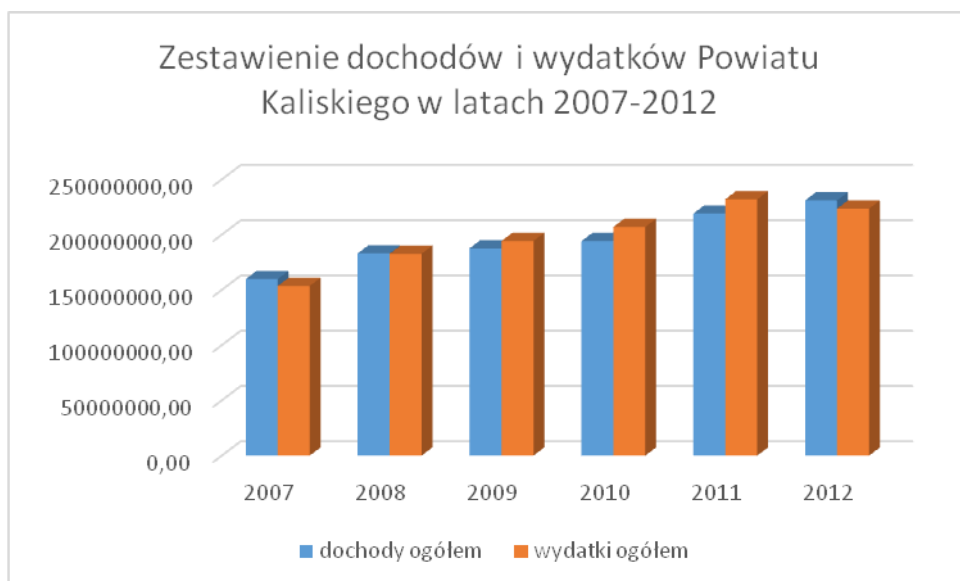
Powiat kaliski	Razem		
	2010	2011	2012
	zł	zł	zł
Dochody własne ogółem	14.406.243,79	15.429.883,22	18.753.732,73
Dochody własne z majątku	1.551.760,23	918.442,23	3.118.651,82

Tabela 55: dochody i wydatki budżetu w powiatach Subregionu Kaliskiego w zł. na 1 mieszkańca w 2012 r.

Powiaty	Dochody		Wydatki		
	Ogółem	W tym własne	Ogółem	W tym	
				Bieżące	Inwestycyjne ^{a)}
	491,98	186,77	574,15	377,24	196,90
Jarociński	965,83	198,14	999,05	735,40	258,26
Kaliski	491,98	186,77	574,15	377,24	196,90
Kępiński	825,65	242,22	903,62	689,91	213,71
Krotoszyński	1010,85	271,64	984,30	903,70	80,60
Ostrowski	829,61	255,77	800,78	743,53	57,26
Ostrzeszowski	1114,77	400,32	1056,26	981,83	74,44
Pleszewski	1207,39	316,73	1150,38	1088,19	62,19

a) Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

Wykres: Porównanie Powiatu Kaliskiego z powiatami w Subregionie Kaliskim:

Wykres: Porównanie Powiatu Kaliskiego z powiatami w Subregionie Kaliskim:

